

Nr 9 A.

Godkänd av första kammaren den 12 juni 1919.

Godkänd av andra kammaren den 12 juni 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

(Jordbruksutskottets utlåtanden nr 9 A, 34, 43, 44, 60, 61, 69, 70, 71, 81, 84, 85, 91, 96 och 103 samt memorial nr 86, 98 och 107.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens *nionde* huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 9 januari innevarande år avlåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln i punkten 1 föreslagit riksdagen att dels godkänna sådana ändringar i staten för jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, att gälla från och med år 1920, att med uteslutande av en kvinnlig biträdesbefattning i första lönegraden i stället där uppföres en dylik befattning i tredje graden, samt att avlöningarna åt de å staten uppförda kvinnliga biträdena upptagas i enlighet med de

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 14 saml. Nr 9 A.

i statsrådsprotokollet över finansärenden den 9 januari 1919 föreslagna belopp, i följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma kommer att höjas från 115,500 kronor med 3,300 kronor till 118,800 kronor, dels ock vid bifall härtill höja ordinarie anslaget till jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli från 115,500 kronor med 3,300 kronor till 118,800 kronor.

I jordbruksdepartementets stat finnas för närvarande uppförda fyra kvinnliga biträdesbefattningar, varav en i andra och tre i första normalgraden. Ifrågavarande framställning avser nu uppflyttande på i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för ovannämnda dag närmare angivna skäl dels till tredje graden av biträdesbefattningen i andra graden dels ock till andra graden av ett kvinnligt biträde av första graden. Med andra ord innebär den föreslagna förändringen allenast uteslutande ur staten av en kvinnlig biträdesbefattning i första graden och uppförande i stället av en dylik befattning i tredje graden. Den härav påkallade ökningen i staten blir skillnaden mellan en första och tredje gradens avlöning eller 800 kronor. Vidare skulle av Kungl. Maj:t på chefens för finansdepartementet föredragning framställt förslag angående lönereglering för kvinnliga biträden föranleda en höjning med 1,600 kronor. Slutligen påkallas av 1918 års lagtima riksdag i samband med lönereglering för vaktmästare m. fl. beslutat tillägg till avlöningsstaten för jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli en höjning av det ordinarie anslaget för detta departement av 900 kronor.

Riksdagen har icke funnit skäl till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning i vad den avser föreslagen förändring av de nuvarande biträdesgraderna inom departementet. Beträffande frågan om lönereglering för de kvinnliga biträdena därstädes får riksdagen erinra, att innevarande riksdag redan fastställt vissa grunder för reglering från och med år 1920 av avlöningarna vid de hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under andra—åttonde huvudtitlarna, nu befintliga ordinarie kvinnliga biträdesbefattningarna. Riksdagen anser, att enahanda grunder böra komma till tillämpning beträffande de hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under nionde huvudtiteln, nu befintliga ordinarie kvinnliga biträdesbefattningarna. Uppförande i staten av föreslaget förhöjt belopp till vaktmästarnas avlöning är såsom ovan antytts endast en följd av riksdagens beslut år 1918.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels ej mindre godkänt sådana ändringar i staten för jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, att gälla från och med år 1920, att med uteslutande av en kvinnlig biträdesbefattning i första lönegraden i stället där uppföres en dylik befattning i tredje graden, än även från och med år 1920 bestämt avlöningarna vid de å staten uppförda kvinnliga biträdesbefattningarna ävensom villkoren för avlöningarnas åtnjutande m. m. i överensstämmelse med vad riksdagen innevarande år beslutat i fråga om de hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under andra—åttonde huvudtitlarna, nu befintliga ordinarie kvinnliga biträdesbefattningarna, i följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma höjts från 115,500 kronor med 3,300 kronor till 118,800 kronor,

dels ock i anslutning härtill höjt ordinarie anslaget till jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli från 115,500 kronor med 3,300 kronor till 118,800 kronor.

2:o) Under punkt 2 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående inrättande av en egnahemsavdelning inom jordbruksdepartementet, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 23,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 21 februari 1919 avlåten proposition nr 106, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen bl. a. att till anordnande av en egnahemsavdelning inom jordbruksdepartementet enligt av departementschefen framlagt förslag å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 22,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 339, anmält har riksdagen till anordnande av en egnahemsavdelning inom jordbruksdepartementet enligt av departementschefen framlagt förslag å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 22,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen.

3:o) Under punkt 3 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels godkänna sådana ändringar i staten för lantbruksstyrelsen att gälla från och med år 1920, att avlöningarna åt de å staten uppförda

kvinnliga biträdena upptagas i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 9 januari 1919 föreslagna belopp,

till följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma kommer att höjas från 152,700 kronor med 5,600 kronor till 158,300 kronor,

dels ock vid bifall härtill höja det ordinarie anslaget till lantbruksstyrelsen från 152,700 kronor med 5,600 kronor till 158,300 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen under punkt 1 här ovan anfört beträffande lönereglering för hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under nionde huvudtiteln, anställda ordinarie kvinnliga biträdesbefattningar får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels från och med år 1920 bestämt avlöningarna vid de å lantbruksstyrelsens stat uppförda kvinnliga biträdesbefattningarna ävensom villkoren för avlöningarnas åtnjutande m. m. i överensstämmelse med vad riksdagen innevarande år beslutat i fråga om de hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under andra—åttonde huvudtitlarna, nu befintliga ordinarie kvinnliga biträdesbefattningarna, till följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma höjts från 152,700 kronor med 5,600 kronor till 158,300 kronor,

dels ock höjt det ordinarie anslaget till lantbruksstyrelsen från 152,700 kronor med 5,600 kronor till 158,300 kronor.

Lanthushållningen.

4:o) Under punkt 4 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1920 höja det ordinarie anslaget till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet från 159,950 kronor med 3,500 kronor till 163,450 kronor.

Förslaget är uteslutande föranlett av utav 1918 års lagtima riksdag, i samband med lönereglering för vaktmästare m. fl., beslutat tillägg till avlöningsstaten för ifrågavarande anstalt.

Med hänsyn härtill får riksdagen anmäla, att riksdagen från och med år 1920 höjt det ordinarie anslaget till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet från 159,950 kronor med 3,500 kronor till 163,450 kronor.

I anslutning härtill har anslagstiteln »befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar» höjts från 425,450 kronor till 428,950 kronor.

5:o) Under punkt 5 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels godkänna sådana ändringar i staten för statens lantbruksingenjörer, extra lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, att tillämpas från och med år 1920, att ej mindre i denna stat uppföres ytterligare en ordinarie lantbruksingenjör med lön 3,000 kronor och tjänstgöringspenningar 500 kronor samt rätt till ålderstillägg enligt nuvarande bestämmelser, än även anslagsposten till lantbruksstipendiater skall avse en anställningstid av 96 månader samt höjas från 9,000 kronor till 14,400 kronor; dels vid bifall härtill höja ordinarie anslaget till lantbruksingenjörer och deras biträden från 101,900 kronor med 8,900 kronor till 110,800 kronor; dels ock medgiva, att Kungl. Maj:t må under en tid av fem år från och med år 1920 i de fall, då extra lantbruksingenjörstjänst icke kan tillsättas i följd av brist på kompetenta sökande, använda därigenom tillgängliga avlöningsmedel till anställande i händelse av behov utav lantbruksstipendiater eller tillfälligt ingenjörsbiträde inom lantbruksingenjörsdistrikt.

Framställningen i fråga avser att genom uppförande i staten för statens lantbruksingenjörer, extra lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater av ytterligare en lantbruksingenjörsbefattning möjliggöra en uppdelning av det distrikt, som nu består av Kalmar läns södra del och Blekinge län, i två särskilda distrikt, omfattande det ena Kalmar läns södra del och det andra Blekinge län. Den härav betingade ökningen i nämnda stat uppgår till 3,500 kronor. Vidare begäres att ett av 1914 års senare riksdag lämnat medgivande, att Kungl. Maj:t finge under en tid av fem år från och med år 1915 i de fall, då extra lantbruksingenjörstjänst i följd av brist på kompetenta sökande icke kunde tillsättas, använda därigenom tillgängliga avlöningsmedel till anställande i händelse av behov utav lantbruksstipendiater eller tillfälligt ingenjörsbiträde inom lantbruksingenjörsdistrikt, måtte utsträckas för en ny femårsperiod. Tillika föreslås en förhöjning med 5,400 kronor i ovan nämnda i staten upptagna post å 9,000 kronor till arvoden till lantbruksstipendiater för att därigenom möjliggöra en ökad anställningstid för sådana stipendiater av 36 månader eller från 60 till 96 månader.

Riksdagen ansluter sig till vad departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet i ärendet anfört, och får därför anmäla,

att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning

dels godkänt sådana ändringar i staten för statens lantbruksingenjörer, extra lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, att tillämpas från och med år 1920, att ej mindre i denna stat uppföres ytterligare en ordinarie lantbruksingenjör med lön 3,000 kronor och tjänstgöringspenningar 500 kronor samt rätt till ålderstillägg enligt nuvarande bestämmelser, än även anslagsposten till lantbruksstipendiater skall avse en anställningstid av 96 månader samt höjas från 9,000 kronor till 14,400 kronor;

dels i anslutning härtill höjt ordinarie anslaget till lantbruksingenjörer och deras biträden från 101,900 kronor med 8,900 kronor till 110,800 kronor;

dels ock medgivit, att Kungl. Maj:t må under en tid av fem år från och med år 1920 i de fall, då extra lantbruksingenjörstjänst icke kan tillsättas i följd av brist på kompenta sökande, använda därigenom tillgängliga avlöningsmedel till anställande i händelse av behov utav lantbruksstipendiater eller tillfälligt ingenjörsbiträde inom lantbruksingenjörsdistrikt.

6:o) Under punkt 6 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlönande av assistenter hos lantbruksingenjörer å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 63,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 74, anmält, har riksdagen såsom bidrag till avlönande av assistenter hos lantbruksingenjörer å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 63,000 kronor.

7:o) För 1918 års lagtima riksdag framlade Kungl. Maj:t i punkten 123 under nionde huvudtiteln förslag till väsentlig höjning av ordinarie anslaget till rese- och traktamentspenningar. Förnämsta orsaken till denna höjning var, att dagtraktamenten av statsmedel ansågos böra tillerkännas de med praktisk lantmåteriverksamhet sysselsatta lantmätarna i stället för den förut till dem från jordägarna utgående obetydliga ersättningen för kost och tidspillan. För sistnämnda ärende lämnades utförlig redogörelse under avdelningen »lantmåteriväsendet» i statsrådsprotokollet vid statsverkspropositionen nämnda år.

Sedan riksdagen enligt skrivelsen nr 90 den 6 april 1918 bifallit vad sålunda föreslagits, utfärdades den 7 maj 1918 kungörelse (nr 270) angående traktamentsersättning åt vissa lantmätare m. fl. Enligt denna

kungörelse äger på eget ansvar arbetande lantmätare — dock ej förste lantmätare — så ock tjänstemedhjälpare samt sådant tekniskt biträde, som med tillstånd av lantmäteristyrelsen begagnas, åtnjuta traktamentsersättning av allmänna medel under resor och förrättningar, som äga rum på grund av gällande instruktion, annan författning eller särskilt förordnande. Sådan ersättning utgår oberoende av huruvida ersättning för själva resekostnaden skall gäldas av sakägare eller ej. I fråga om den medgivna traktamentsersättningen skola bestämmelserna i gällande resereglemente tillämpas, dock med vissa i kungörelsen angivna jämkningar. När dylik traktamentsersättning åtnjutes, utgår ej den i arvodestaxan för lantmåteriförrättningar den 23 december 1909 (nr 166) bestämda gottgörelse för kost och tidspillan. Genom sagda kungörelse har tillika upphävts vad i 5 § 1 mom. av nämnda arvodestaxa fanns stadgat om visst pris för husrum och kost, innefattande i huvudsak att sakägare var skyldig att på tillsägelse tillhandahålla lantmätare och hans biträden husrum för 60 öre samt kost för 1 krona 90 öre för dag och person.

Efter att hava redogjort för av föreningen statens lantbruksingenjörer och av lantbruksstyrelsen gjorda framställningar, att lantbruksingenjörerna liksom lantmätarna måtte komma i åtnjutande av dagtraktamenten av statsmedel, ävensom för över framställningen avgivna utlåtanden av statskontoret och 1917 års lantmåterikommissionen har departementschefen för egen del anfört huvudsakligen följande:

»I frågan, huruvida dagtraktamenten av statsmedel böra tillerkännas lantbruksingenjörer, extra lantbruksingenjörer, lantbruksstipendiater och sådana tekniska biträden, som användas med lantbruksstyrelsens tillstånd, ansluter jag mig till den av lantbruksingenjörsföreningen och lantbruksstyrelsen omfattade och av lantmåterikommissionen enhälligt biträdda mening, att rätt därtill nu bör medgivas nämnda personer. I likhet med lantmåterikommissionen finner jag för ett dylikt medgivande föreligga samma principiella skäl, som i fjol föranledde statsmakterna att bevilja rätt till dylika dagtraktamenten åt lantmätare. Jag vill särskilt betona, att lantmåterikommissionen, vilken har under utredning frågan om ny arvodestaxa för lantbruksingenjörerna, varvid givetvis åtskilliga spörsmål angående lantbruksingenjörs kårens avlöningar och andra förmåner, dess tjänsteåligganden m. m. måste komma under bedömande, ansett denna dagtraktamentsfråga lämpligen kunna — liksom i fjol skedde beträffande lantmätarna — utbrytas och behandlas i förväg särskilt för sig. Jag vill vidare framhålla, att kommissionen vid avgivande av sitt nu ifrågavarande förslag haft att beakta jämväl

de nu av statskontoret uppmärksammade olikheterna mellan lantmätare och lantbruksingenjörer och att kommissionen likafullt ansett dessa bägge kategorier av tjänstemän böra likställas i nu förevarande hänseende. De förefintliga olikheterna torde komma att vinna erforderligt beaktande i kommissionens blivande huvudförslag beträffande lantbruksingenjörstaxan m. m. Jag vill därjämte såsom min med lantmaterikommissionens överensstämmande åsikt uttala, att de nuvarande förhållandena å lantbruksingenjörshanan göra det i hög grad önskligt, för att icke säga nödvändigt, att denna kår, i likhet med lantmätarna, snarast möjligt erhåller den förbättring i sina villkor, som dylika dagtraktamenten skulle för densamma medföra.

Vad kostnaderna för nu ifrågavarande dagtraktamenten angår vill jag erinra, att jag förut i dag vid behandlingen av frågan om anställande av assistenter hos lantbruksingenjörer uttalat såsom min mening, att såväl de nuvarande extra lantbruksstipendiaterna som de blivande assistenterna böra hänföras till resereglementets fjärde klass. På grund härav anser jag årskostnaden böra beräknas till 60,000 kronor.

Jag biträder förslaget, att dessa dagtraktamenten må utgå från nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar, vilket anslag med anledning härav bör från och med år 1920 undergå erforderlig förhöjning.

Den nu förordade förändringen bör träda i tillämpning från och med år 1920. Tillräckligt skäl att genomföra densamma redan från viss tidpunkt under innevarande år synes mig icke förefinnas.

Vad jag nu anfört torde icke behöva föranleda någon annan direkt hemställan till riksdagen än i fråga om nyssnämnda förhöjning av nionde huvudtitelns reseanslag. Till denna fråga skall jag senare i dag återkomma.»

Riksdagen anser, att i huvudsak samma principiella skäl kunna åberopas för att medgiva ifrågavarande befattningshavare rätt till traktamente av statsmedel jämväl under förrättningar, som förlidet år föranledde statsmakterna medgiva lantmätare sådan rätt. Då vidare enligt vad i ärendet framhållits denna fråga torde kunna på av departementschefen angivet sätt provisoriskt lösas oberoende av pågående revision av resereglementet och arvodestaxan för statens lantbruksingenjörer, biträder riksdagen den av departementschefen uttalade uppfattning i ämnet. Departementschefen har ansett den ifrågasatta nya ordningen böra träda i tillämpning från och med år 1920. Då traktamentsersättning skulle utgå av nionde huvudtitelns ordinarie anslag till rese- och traktamentspenningar, torde såsom departementschefen framhållit

erforderlig ökning beredas i detta anslag. Den beräknade storleken härav ger ej anledning till erinran från riksdagens sida.

Beträffande ovannämnda ökning av det ordinarie anslaget till rese- och traktamentspenningar anmäler riksdagen under punkt 135 sitt beslut.

8:o) Under punkt 7 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels godkänna sådana ändringar i staten för lantbruksinstitutet vid Ultuna att tillämpas från och med år 1920, att anslagsposten till arvoden åt extra lärare höjes från 9,250 kronor med 3,250 kronor till 12,500 kronor samt anslagsposten till institutets övriga utgifter ökas från 33,600 kronor med 1,000 kronor till 34,600 kronor, till följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring med 600 kronor åt två vaktmästare statens slutsumma kommer att ökas från 98,650 kronor med 4,850 kronor till 103,500 kronor, dels ock vid bifall härtill höja det ordinarie anslaget till ifrågavarande institut från 92,350 kronor med 4,850 kronor till 97,200 kronor.

Ifrågavarande framställning avser beredande åt de vid Ultuna lantbruksinstitut anställda lärare av viss ökning i de för deras olika tjänster dem för närvarande tillkommande arvoden, av vilka enligt vad statsrådsprotokollet ger vid handen flertalet icke äro högre än då de nyinrättades, de äldsta tjänsterna år 1892, ett par år 1909 och de senast inrättade år 1912. För detta ändamål föreslås, att anslagsposten till arvoden åt extra lärare höjes med 3,250 kronor. Vidare ifrågasättes, för att möjliggöra publicerandet i de båda lantbruksinstitutens årsberättelser av redogörelser för vid instituten eller andra dit förlagda institutioner erhållna forskningsresultat, beträffande vartdera av lantbruksinstitutet höjningar i anslagsposten till institutets övriga utgifter, vad angår Ultuna med 1,000 kronor och vad rör Alnarp med 1,500 kronor. Dessutom är en i staten föreslagen höjning med 600 kronor föranledd av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring till vissa vaktmästare m. fl.

Riksdagen har icke något att erinra mot vad sålunda föreslagits. Rörande Alnarp anmäler riksdagen under nästföljande punkt sitt beslut.

Riksdagen har

dels godkänt sådana ändringar i staten för lantbruksinstitutet vid Ultuna, att tillämpas från och med år 1920, att anslagsposten till arvoden åt extra lärare höjes från 9,250 kronor med 3,250 kronor till 12,500 kronor samt anslagsposten till institutets övriga utgifter ökas från 33,600 kronor med 1,000 kronor till 34,600 kronor, till följd varav och på

grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring med 600 kronor åt två vaktmästare statens slutsumma ökats från 98,650 kronor med 4,850 kronor till 103,500 kronor,

dels ock i anslutning härtill höjt det ordinarie anslaget till ifrågasvarande institut från 92,350 kronor med 4,850 kronor till 97,200 kronor.

9:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 8 därom gjorda framställning och i anslutning till vad riksdagen under näst-föregående punkt anfört har riksdagen

dels godkänt sådan ändring i staten för lantbruks- och mejeri-institutet vid Alnarp att tillämpas från och med år 1920, att anslagsposten till institutets övriga utgifter höjes från 39,200 kronor med 1,500 kronor till 40,700 kronor, till följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring med 600 kronor åt två vaktmästare statens slutsumma ökats från 119,850 kronor med 2,100 kronor till 121,950 kronor,

dels ock i anslutning härtill höjt det ordinarie anslaget till nämnda institut från 112,800 kronor med 2,100 kronor till 114,900 kronor.

10:o) Under punkt 9 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående ökat anslag till lantbruksskolor, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, i de till understöd åt sådana skolor å ordinarie stat anvisade anslag beräkna en förhöjning från 91,500 kronor med 43,500 kronor till 135,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en den 14 mars 1919 avlåten proposition nr 265 under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen bland annat att *dels* höja ordinarie anslaget till understöd åt nio lantbruksskolor i södra och mellersta Sverige från 67,500 kronor med 22,500 kronor till 90,000 kronor,

samt ordinarie anslaget till understöd åt fyra lantbruksskolor i Dalarna och Norrland från 24,000 kronor med 8,000 kronor till 32,000 kronor, eller tillhoppa till 122,000 kronor,

dels till ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantbruksskolor anvisa ett ordinarie förslagsanslag av 8,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 338, anmält har riksdagen *dels* höjt ordinarie anslaget till understöd åt nio lantbruksskolor

i södra och mellersta Sverige från 67,500 kronor med 22,500 kronor till 90,000 kronor

samt ordinarie anslaget till understöd åt fyra lantbruksskolor i Dalarna och Norrland från 24,000 kronor med 8,000 kronor till 32,000 kronor eller tillhoppa till 122,000 kronor;

dels ock till ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantbruksskolor anvisat ett ordinarie förslagsanslag av 8,000 kronor.

11:o) under punkt 10 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att från och med år 1920 under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» uppföra ett ordinarie anslag till reseunderstöd för lantbrukets studerande å 20,000 kronor.

Under den ordinarie anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» och den del därav, som är av bestämt anslags natur, har varit upptaget ett anslag av 15,000 kronor till reseunderstöd åt personer, som ägna sig åt lantbrukets studerande. Understöden hava utdelats av Kungl. Maj:t och utgått med växlande belopp allt efter resans längd m. m. Ej heller antalet understöd har varit bestämt. Understöden kunde utdelas såväl för resor inom landet som i utlandet.

Sedan Kungl. Maj:t genom kungörelse den 17 december 1914 förordnat, att med åtgärder för dessa stipendiars utdelning för år 1915 skulle tillsvidare anstå, har riksdagen år 1915 på Kungl. Maj:ts förslag dels medgivit, att den behållning, som härav uppkomme, finge användas för sitt ändamål under år 1916, dels ock uteslutit anslaget ur riksstaten.

Dylika stipendiars utdelning inställdes även för åren 1916, 1917 och 1918. Med anledning härav lämnade dessa års riksdagar medgivande, att behållningen å anslaget finge användas under nästföljande år.

För år 1919 finnes således disponibelt ett belopp av 15,000 kronor, vilket av departementschefen beräknats i sin helhet åtgå under detta år.

Från och med år 1920 bör emellertid enligt departementschefens mening ordinarie anslag för detta ändamål ånyo upptagas i riksstaten. Med hänsyn till resekostnadernas stegring har han ansett beloppet nu böra höjas. För år 1920 torde emellertid höjningen kunna begränsas till 5,000 kronor, så att anslaget skulle uppgå till 20,000 kronor.

Riksdagen delar departementschefens uppfattning och får därför anmäla, att riksdagen från och med år 1920 under anslagstiteln »un-

dervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» uppfört ett ordinarie anslag till reseunderstöd för lantbrukets studerande å 20,000 kronor.

I anslutning till riksdagens beslut under punkterna 8, 9, 10 och 11 har det uti anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» ingående bestämda anslaget till lantbruksinstituterna m. m. ökats från 420,200 kronor med 57,450 kronor till 477,650 kronor.

12:o) Under punkt 11 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående ökning i förslagsanslaget till understöd åt lantmannaskolor, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, i detta anslag beräkna en förhöjning från 240,000 kronor med 160,000 kronor till 400,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 14 mars 1919 avlåten proposition nr 265 under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen bland annat att höja ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lantmannaskolor från 240,000 kronor med 160,000 kronor till 400,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 338, anmält har riksdagen höjt ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lantmannaskolor från 240,000 kronor med 160,000 kronor till 400,000 kronor.

13:o) Under punkt 12 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående ökat anslag till lanthushållsskolor, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, i ordinarie förslagsanslaget till lanthushållsskolor beräkna en förhöjning från 60,000 kronor med 115,000 kronor till 175,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 14 mars 1919 avlåten proposition nr 265 under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen bland annat att höja ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lanthushållsskolor från 60,000 kronor med 115,000 kronor till 175,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 338, anmält, har riksdagen höjt ordinarie förslagsanslaget till understöd åt lanthushållsskolor från 60,000 kronor med 115,000 kronor till 175,000 kronor.

I anslutning till riksdagens beslut under punkterna 8—13 har anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» höjts med inalles 340,450 kronor eller från 820,200 kronor till 1,160,650 kronor.

14:o) I en till riksdagen den 14 mars 1919 avlåten proposition nr 265, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen bland annat, att för beredande av ökat understöd för lantmannaskolor för läsåret 1919—1920 anvisa å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 40,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 338, anmält har riksdagen för beredande av ökat understöd för lantmannaskolor för läsåret 1919—1920 anvisat å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

15:o) Under punkt 13 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av vissa kostnader för bränsle m. m. vid lantbruksinstitutet vid Ultuna å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 21,000 kronor.

Av den i staten för lantbruksinstitutet vid Ultuna upptagna anslagspost »till institutets övriga utgifter» har sedan flera år i de årligen av Kungl. Maj:t fastställda inkomst- och utgiftsstaterna disponerats ett belopp av 3,500 kronor till bränsle och lyse samt ett belopp av 400 kronor till bränsle åt tjänare. Dessa belopp hava under de senare åren visat sig i hög grad otillräckliga. År 1917 måste därför av riksdagen anvisas 3,000 kronor för täckande av uppkommen brist under år 1916 och för täckande av dylik brist under år 1917 anvisade 1918 års lagtima riksdag ett anslag av 10,000 kronor.

Då riksdagen år 1917 godkände ny stat för detta institut, anvisade riksdagen tillika å extra stat för år 1918 ett förslagsanslag av högst 3,700 kronor för bestridande av vissa kostnader för bränsle för institutet. För enahanda ändamål har 1918 års lagtima riksdag å extra stat för innevarande år anvisat ett förslagsanslag av högst 7,500 kronor.

Enligt vad utredningen i ärendet utvisar hava de för ifrågavarande ändamål tillgängliga medlen även efter ovannämnda tillökningar befunnits otillräckliga. Uti förevarande framställning begäres nu dels ett belopp av $15,900 + 10,000 = 25,900$ kronor för täckande av brist i institutets bränslekonto för åren 1918 och 1919, dels ock ett belopp av 15,000 kronor till bestridande av ifrågavarande kostnad för år 1920. Vidare är i det föreliggande förslaget viss höjning beräknad i den gottgörelse av statsmedel, som utgår för frielevernas kosthåll, med hänsyn till att Ultunastyrelsen höjt de betalande elevernas avgift för kosthållet. För sistnämnda ändamål ävensom för institutioner och samlingar, stallet,

nattvakt, vattenuppfördring m. m. föreslås tillhopa 6,000 kronor. Detta belopp har ansetts böra utgå jämväl för år 1919.

Då de begärda ökade anslagen äro påkallade av den allmänna prisstegringen, finner sig riksdagen icke böra göra någon erinran mot beviljande av desamma.

Beträffande de för åren 1918 och 1919 erforderliga anslagen anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har för bestridande av vissa kostnader för bränsle m. m. vid lantbruksinstitutet vid Ultuna å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 21,000 kronor.

16:o) Under punkt 14 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande vid Ultuna av en lärlingsbyggnad i huvudsaklig överensstämmelse med byggnadsstyrelsens förslag bevilja ett anslag av 200,000 kronor och därav å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Riksdagens vederbörande utskott har vid besök å ort och ställe förvissat sig därom, att den nuvarande lärlingsbyggnaden befinner sig i ett sådant skick, att uppförande av en ny dylik byggnad är av verkligt behov påkallat. Vid granskning av det av departementschefen i statsrådsprotokollet omförmälda, av byggnadsstyrelsen senast uppgjorda förslaget härtill har riksdagen funnit detsamma väl ägnat att böra vinna godkännande. Vad byggnadsplatsen beträffar fick riksdagens vederbörande utskott vid sitt ovannämnda besök den uppfattningen, att byggnaden lämpligast borde förläggas till platsen för den vid institutets försöksfält belägna, numera utdömda logbyggnaden. I detta avseende vill riksdagen jämväl erinra därom, att, enligt vad departementschefen i statsrådsprotokollet till nionde huvudtiteln i 1918 statsverksproposition anført angående uppförande av en ny logbyggnad vid Ultuna, nedrivning och ersättande med en ny byggnad å annan plats vid egendomer av den ovannämnda logbyggnaden — vartill riksdagen även beviljade medel — ansetts utgöra en förutsättning för realiserandet av just den plan till uppförande av lärlingsbyggnad, varom Eders Kungl. Maj:t nu framställt förslag. I likhet med departementschefen anser riksdagen, att byggnadskostnaden bör kunna hållas inom beloppet av 200,000 kronor, fördelat med 100,000 kronor på vardera av åren 1920 och 1921.

I anslutning till det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen för uppförande vid Ultuna av en lärlingsbyggnad i huvudsaklig överensstämmelse med byggnadsstyrelsens förslag beviljat ett anslag av

200,000 kronor och därav å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

17:o) Under punkt 15 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av vissa kostnader för bränsle m. m. vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 13,500 kronor.

Jämte det riksdagen år 1917 godkände ny stat för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, anvisade riksdagen å extra stat för år 1918 för bestridande av vissa kostnader för bränsle m. m. vid nämnda institut ett förslagsanslag, högst, 7,500 kronor. För år 1919 har för enahanda ändamål anvisats 8,500 kronor. Dessa anslag beräknades skola komma till användning sålunda:

	1918	1919
Till dagsverken m. m. .... kronor	850	850
» renhållning m. m. .... »	1,200	1,200
» bränsle ..... »	4,800	5,000
» kost för frielever ..... »	700	1,450
Summa kronor	7,550	8,500.

Nu begäres jämväl för år 1920 ett med 5,000 kronor förhöjt belopp för ifrågavarande ändamål. Då de ökade omkostnaderna på sätt av utredningen i ärendet framgår föranlets av den allmänna prisstegringen, biträder riksdagen det föreliggande förslaget och får därför anmäla, att riksdagen för bestridande av vissa kostnader för bränsle m. m. vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 13,500 kronor.

18:o) Under punkt 16 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till byggnadsarbeten vid Alnarp, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 245,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 18 mars 1919 avlåten skrivelse, nr 350, givit tillkänna, att Eders Kungl. Maj:t icke komme att till nu pågående riksdag avlåta proposition i det under ovanstående punkt upptagna ärende, i följd varav medel för berörda ändamål ej behöfve beräknas å 1920 års stat, varom riksdagen härigenom velat erinra.

19:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 17 gjorda framställning har riksdagen för beredande av höjda stipendier åt obe-

medlade och mindre bemedlade elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter under läsåret 1919—1920 å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

20:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 18 föreslagit har riksdagen till anordnande av utbildningskurser för kontroll-assistenter å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 14,800 kronor.

21:o) Under punkt 19 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän och svin-skötare å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 36,000 kronor.

I förevarande framställning föreslås en höjning av det för ifråga-varande ändamål utgående anslag med 16,000 kronor eller till 36,000 kronor. Denna höjning är föranledd av vissa av departementschefen ifrågasatta ändringar beträffande nu tillämpade grunder för statsbidrags utgående till kurserna i fråga. Sålunda har departementschefen, som, vad rör de praktiska kurserna, med hänsyn till svårigheten att erhålla elever till svinskötarkurser funnit statsbidraget till dessa kurser böra bestämmas till något högre belopp än till ladugårdsskötarkurserna, ansett statsbidraget böra bestämmas vid de förra kurserna till 350 kronor per elev och vid de senare till 300 kronor per elev. I fråga om de teoretiska kurserna har ifrågasatts, att den per elev utgående ersättningen borde bestämmas att gälla endast kostnaderna för bostad och kost samt att övrig ersättning, bland annat för undervisningen, borde lämnas i en rund summa för varje kurs, och har med hänsyn till rådande förhållanden denna ersättning icke ansetts kunna sättas till lägre belopp än 90 kronor för varje elev för bostad och kost per kurs om en månad samt 800 kronor till vederbörande läroanstalt såsom ersättning i övrigt för kursens hållande. Det erforderliga anslagsbeloppet har, under förutsättning att statsbidrag skulle utgå till fem teoretiska kurser beräknats på följande sätt:

70 ladugårdselever	å 300 kr.	.....	kronor	21,000
10 svinskötarelever	å 350 »	.....	»	3,500
5 teoretiska kurser	å 800 »	.....	»	4,000
80 elever vid dito dito	å 90 »	.....	»	7,200
				kronor 35,700.

vilket belopp avrundats till 36,000 kronor.

De av kristiden orsakade förhållandena hava givetvis även på detta område medfört avsevärt ökade omkostnader. I betraktande härav och med hänsyn till angelägenheten att säkerställa fortvaron av ifrågavarande för landets husdjursskötsel betydelsefulla kurser håller riksdagen före, att ökat statsbidrag bör beredas till hållande av sådana kurser. Vad i sådant avseende föreslagits biträdas av riksdagen. Mot att de föreslagna förhöjningarna få träda i tillämpning redan beträffande nu pågående praktiska kurser och de teoretiska kurser, som skola hållas innevarande år, har riksdagen så mycket mindre något att erinra som något särskilt anslag härför enligt vad departementschefen anfört icke erfordras.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen för anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 36,000 kronor.

22:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 20 gjorda framställning har riksdagen till anordnande av utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 7,000 kronor.

23:o) Under punkt 21 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående statsbidrag för anställande av jordbrukskonsulenter, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 150,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 21 februari 1919 avlåten proposition nr 106 under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen bland annat att å extra stat för 1920 anvisa, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, såsom bidrag till anställande av jordbrukskonsulenter ett reservationsanslag av 150,000 kronor, under villkor att övriga kostnader för konsulenterna bestridas av landsting, hushållningssällskap eller eljest samt på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 339, anmält har riksdagen å extra stat för år 1920 anvisat, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, såsom bidrag till anställande av jordbrukskonsulenter ett reservationsanslag av 150,000 kronor, under villkor att övriga kostnader för konsulenterna bestridas av landsting, hushållningssällskap eller eljest samt på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

24:o) Under punkt 22 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1920 anvisa, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, såsom bidrag till anställande av vandringsrättare ett reservationsanslag av 48,000 kronor, under villkor att övriga kostnader för vandringsrättarna bestridas av landsting, hushållningssällskap eller eljest, samt på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Ifrågavarande framställning avser, att statsbidraget, vilket för närvarande är bestämt till hälften av kostnaden för undervisningen genom vandringsrättare dock högst 600 kronor för varje anställd vandringsrättare räknat, måtte efter i övrigt oförändrade grunder från och med år 1919 utgå med ett intill högst 900 kronor förhöjt belopp för varje vandringsrättare. På grund av förefintliga besparingar å tidigare års anslag är icke vare sig tilläggsanslag för år 1919 eller ökning av anslaget för år 1920 behövt.

Riksdagen anser den föreslagna ökningen av statsbidragets maximibelopp motiverad av den allmänna prisstegringen.

Riksdagen har å extra stat för år 1920 anvisat, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, såsom bidrag till anställande av vandringsrättare ett reservationsanslag av 48,000 kronor, under villkor att övriga kostnader för vandringsrättarna bestridas av landsting, hushållningssällskap eller eljest, samt på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

25:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 23 gjorda framställning har riksdagen till anordnande av utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 2,000 kronor.

26:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 24 gjorda framställning har riksdagen till utbildande av en stipendiat i boskapskötsel och mejerihushållning m. m. å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,500 kronor.

27:o) Under punkt 25 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom statsbidrag åt Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande av lärarinnor anvisa å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag, högst 11,000 kronor.

Till Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande av lärarinnor, vilken skola år 1907 började sin verksam-

het, har såsom understöd av statsmedel anvisats av riksdagen på Kungl. Maj:ts framställning anslag för varje av åren 1908—1910 å 4,000 kronor, för vart och ett av åren 1911—1913 å 6,000 kronor och för varje av åren 1914—1919 å 8,000 kronor.

Förslaget innebär en ökning av anslaget för innevarande år med 3,000 kronor. Härjämte ifrågasattes ett tilläggsanslag för år 1919 å samma belopp.

Då såväl anslagsökningen för år 1920 som tilläggsanslaget äro föranledda, utom av en önskan att tillgodose skolans föreståndarinna och lärarinnor med i någon mån förhöjda avlöningar, i huvudsak av ökade omkostnader för uppehållande av skolans hittillsvarande verksamhet, giva de ej anledning till någon riksdagens erinran.

Beträffande tilläggsanslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse nr 9 B sitt beslut.

Riksdagen har såsom statsbidrag åt Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande av lärarinnor anvisat å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag, högst, 11,000 kronor.

28:o) Under punkt 26 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom statsbidrag åt Uppsala enskilda läroverks fackskola för huslig ekonomi för utbildning av lärarinnor i lanthushållning å skolans lantgård Brogård å extra stat för år 1920 bevilja ett förslagsanslag, högst, 8,500 kronor.

Statsbidrag åt lanthushållningsskolan vid Brogård för utbildande av lärarinnor har anvisats med 4,000 kronor om året för åren 1911—1913 och med 5,500 kronor för åren 1914—1919.

Framställningen avser dels en höjning av anslaget för år 1920 med 3,000 kronor dels ock ett tilläggsanslag för år 1919 å samma belopp.

Riksdagen anser, att huvudsakligen enahanda skäl, som under näst föregående punkt anförts för beviljande av ökat statsbidrag till Rimforsaskolan, föreligga beträffande lanthushållningsskolan å Brogård. De begärda anslagsbeloppen ge ej anledning till erinran.

Beträffande tilläggsanslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har såsom statsbidrag åt Uppsala enskilda läroverks fackskola för huslig ekonomi för utbildning av lärarinnor i lanthushållning å skolans lantgård Brogård å extra stat för år 1920 beviljat ett förslagsanslag, högst, 8,500 kronor.

29:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 27 gjorda framställning har riksdagen godkänt sådan ändring i den för Strömsholms hingstdepå gällande stat, att de nu för veterinären uppförda lön och tjänstgöringspenningar å tillhopa 2,100 kronor ur staten uteslutas, i samband varmed bestämmelsen om ålderstillägg icke längre skall gälla veterinären, och att i stället för honom uppföres arvode å 1,500 kronor; i anslutning vartill statens slutsumma minskats från 14,200 kronor med 600 kronor till 13,600 kronor.

30:o) Under punkt 28 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja den del av det under anslagstiteln »hästavelns förbättrande» upptagna ordinarie reservationsanslaget, som är avsedd till understödjande av prisbelöningar av hästar, från 160,000 kronor med 20,000 kronor till 180,000 kronor.

Enligt riksdagens förmenande kunna de goda resultat, som under senaste åren vunnits på hästavelns område, i avsevärd mån tillskrivas den med statsmedel understödda hästpremieringen. Ifrågavarande verksamhet är därför väl förtjänt av statsmakternas synnerliga intresse och uppmuntran. Riksdagen inser också till fullo vikten av att medel finnas tillgängliga för verksamhetens fortsatta upprätthållande i önskvärd omfattning. I detta avseende synes visserligen den av stuteriöverstyrelsen förebragta utredningen giva vid handen, att en ej obetydlig höjning av ifrågavarande anslag är behövlig. På de av departementschefen i statsrådsprotokollet anförda skäl anser sig riksdagen emellertid härvid icke nu böra gå utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit. Rörande beloppet av arvoden till hästpremieringsnämndsordförandena anser riksdagen i likhet med departementschefen, att detta bör under angiven förutsättning bestämmas till 1,000 kronor för år.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen höjt den del av det under anslagstiteln »hästavelns förbättrande» upptagna ordinarie reservationsanslaget, som är avsedd till understödjande av prisbelöningar av hästar, från 160,000 kronor med 20,000 kronor till 180,000 kronor.

På grund av riksdagens beslut i de två näst föregående punkterna kommer anslagstiteln »hästavelns förbättrande, reservationsanslag» att höjas med inalles 19,400 kronor eller från 369,400 kronor till 388,800 kronor.

31:o) Under punkt 29 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för ökat arbetsbiträde vid stuteriöverstyrelsen m. m. å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst 5,600 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 260, anmält har riksdagen för ökat arbetsbiträde vid stuteriöverstyrelsen m. m. å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 5,600 kronor.

32:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 30 gjorda framställning har riksdagen till extra personal vid Flyinge hingstdepå å extra stat för år 1920 beviljat ett förslagsanslag, högst, 4,630 kronor.

33:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 31 gjorda framställning har riksdagen å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 20,000 kronor att under de villkor, Kungl. Maj:t må bestämma, utgå för tillvaratagande och utveckling av sådana i Sverige förekommande s. k. lanthästar, som kunna innefattas under benämningen »inhemska häststammar».

34:o) Under punkt 32 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understödjande av stamboksföring rörande hästar under de villkor, Kungl. Maj:t må bestämma, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Ifrågavarande anslag har i allmänhet beräknats så, att ett belopp av 10,000 kronor för år skulle finnas tillgängligt. Enligt vad departementschefen till statsrådsprotokollet anför, torde det visserligen vara antagligt, att för år 1920 medelsbehovet kommer att överstiga det hittills vanligen beräknade årsbeloppet, men då Kungl. Maj:t lär kunna från hästavelsfondens avkastning, i den mån den av riksdagen ställes till Kungl. Maj:ts förfogande, bereda tillgång till de erforderliga ökade medlen, har departementschefen ansett nu ifrågavarande anslag icke böra för år 1920 bestämmas högre än till 10,000 kronor.

I anslutning härtill har riksdagen till understödjande av stamboksföring rörande hästar under de villkor, Kungl. Maj:t må bestämma, å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

35:o) Under punkt 33 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till karantänsanstalten i Haparanda för husdjur å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,500 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställningar har riksdagen anvisat anslag på extra stat för vart och ett av åren 1915, 1916 och 1917 av 750 kronor samt för åren 1918 och 1919 av 1,000 kronor till karantänsanstalten i Haparanda för husdjur.

Den föreslagna anslagsökningen av 500 kronor är föranledd av de ökade kostnaderna för anstaltens drift.

Riksdagen har icke funnit skäl till erinran mot det begärda anslagsbeloppet och får därför anmäla, att riksdagen till karantänsanstalten i Haparanda för husdjur å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,500 kronor.

36:o) Under punkt 34 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa dels för upprätthållande av de år 1916 utsedda avelscentra för nötboskap 12,000 kronor, dels ock för bestridande av kostnaderna för den år 1918 beslutade förnyade tävlan för utseende av avelscentra för nötboskap 20,000 kronor eller tillhopa 32,000 kronor.

År 1902 begärde Kungl. Maj:t första gången hos riksdagen anslag till bildande och upprätthållande av avelscentra för nötboskap, och anvisade riksdagen för vart och ett av åren 1903—1910 medel för detta ändamål.

År 1908 gjorde Kungl. Maj:t framställning till riksdagen om anordnande av förnyad tävlan för utseende av dylik centra. Riksdagen anvisade för dessa tävlingar jämte upprätthållande av de vid dem utsedda avelscentra anslag å extra stat för vart och ett av åren 1909—1915.

År 1913 framlade Kungl. Maj:t förslag till riksdagen om anordnande av ytterligare tävling av ifrågavarande slag. Kostnaderna för denna tävling jämte upprätthållande av de vid densamma utsedda avelscentra beräknades till 122,000 kronor, varav 27,000 kronor skulle tagas från avkastningen av fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling samt återstående 95,000 kronor beräknades skola av riksdagen anvisas med visst belopp för vart och ett av åren 1914—1920, därav 12,000 kronor för sistnämnda år. Riksdagen har för varje av åren 1914—1919 anvisat de sålunda beräknade beloppen.

Avelscentra vid denna tävling hava utsetts den 12 maj 1916 i fråga om besättningar av ayrshireras och den 22 september 1916 i fråga om besättningar av fjällras.

År 1918 gjorde Kungl. Maj:t framställning till riksdagen om beviljande av medel för anordnande av nya avelscentertävlingar beträffande fjällras och ayrshireras. Kostnaderna härför beräknades till i runt tal 177,000 kronor, vilket belopp skulle täckas dels med 40,000 kronor från avkastningen av fonden för hornboskaps- och fåravelns förädling dels ock genom anslag av riksdagen å 137,000 kronor enligt följande

fördelning å de särskilda åren, nämligen 25,000 kronor för år 1919, 20,000 kronor för vart och ett av åren 1920 och 1921 samt 18,000 kronor för vart och ett av åren 1922—1925. Riksdagen har för år 1919 anvisat det för året beräknade beloppet.

De nu begärda anslagen stå på sätt framgår av ovanstående i överensstämmelse med av riksdagen godkänd plan därför.

Under återopande av ovan angivna anslagsberäkningar får riksdagen anmäla, att riksdagen å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisat *dels* för upprätthållande av de år 1916 utsedda avelscentra för nötboskap 12,000 kronor, *dels ock* för bestridande av kostnaderna för den år 1918 beslutade förnyade tävlan för utseende av avelscentra för nötboskap 20,000 kronor eller tillhopa 32,000 kronor.

37:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 35 gjorda framställning har riksdagen till främjande av nötboskapsaveln inom Norrbottens län anvisat å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag, högst, 5,000 kronor.

38:o) Under punkt 36 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förekommande och hämmande av tuerkelsjukdomar hos nötkreaturen å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 110,000 kronor.

Riksdagen har för varje år från och med år 1898 anvisat anslag å extra stat till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen. Anslagens belopp hava växlat allt efter behovet för året och tillgången på besparade medel för ändamålet. På 1919 års stat har riksdagen för ifrågavarande ändamål uppfört ett reservationsanslag av 115,000 kronor.

Enligt det vid propositionen i ämnet till 1897 års riksdag fogade statsrådsprotokoll skulle ifrågavarande anslag användas, bland annat, till bestridande av kostnader för tillverkning av tuberkulin för undersökning av nötkreatur.

Kostnaderna för tillverkning av det för ifrågavarande undersökningar erforderliga tuberkulinet, vilket framställdes vid dåvarande veterinärinstitutet och genom lantbruksstyrelsen tillhandahölls för utrönande av tuberkulos hos nötkreatur, utgingo sålunda intill utgången av år 1911 från ifrågavarande anslag.

Sedan emellertid statsmakterna år 1908 fattat beslut om inrättande av en veterinärbakteriologisk anstalt och i samband därmed bestämts, att den vid veterinärinstitutet dittills bedrivna tillverkningen av

tuberkulin skulle förläggas till nämnda anstalt och bekostas av de för anstaltens drift anslagna medel, förordnade Kungl. Maj:t den 15 december 1911 vid bestämmandet av anslagets användning under år 1912, att veterinärbakteriologiska anstalten skulle till lantbruksstyrelsen på rekvisition översända för bekämpandet av nötkreaturstuberkulosen under år 1912 erforderligt tuberkulin. På samma sätt har därefter förfarits under följande år. Någon ersättning för tuberkulinet har alltså icke utgått till veterinärbakteriologiska anstalten.

Sedan på grund av att veterinärbakteriologiska anstaltens anslag visat sig otillräckligt fråga uppkommit, huruvida icke ersättning kunde beredas anstalten för det av densamma levererade tuberkulinet, har Kungl. Maj:t på framställning av lantbruksstyrelsen den 29 november 1918 vid meddelande av bestämmelser angående användningen av de för år 1919 tillgängliga medel till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen av dessa medel ställt till lantbruksstyrelsens förfogande ett belopp av 14,000 kronor att användas till gäldande av kostnader för till styrelsen levererat tuberkulin.

Riksdagen har icke funnit skäl till erinran mot det begärda anslagsbeloppet, vilket beräknats under förutsättning att ersättning för till lantbruksstyrelsen levererat tuberkulin fortfarande skall utgå, och får därför anmäla, att riksdagen till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 110,000 kronor.

39:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 37 gjorda framställning har riksdagen till åtgärder för höjande av landets svinavel å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 65,000 kronor.

40:o) I anslutning till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 38 gjorda framställning har riksdagen till fåravelns befrämjande å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

41:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 39 gjorda framställning har riksdagen till fjäderfäavelns befrämjande anvisat å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

42:o) Under punkt 40 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till biskötselns befrämjande å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till invändning mot nu ifrågavarande framställning, får anmäla, att riksdagen till biskötselns befrämjande å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

43:o) Under punkt 41 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1920 anvisa såsom särskilda förslagsanslag, högst, dels till maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp 31,500 kronor, dels ock såsom personligt ålderstillägg till föreståndaren för ifrågavarande anstalter Karl Fredrik Theodor Adelsköld, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, 500 kronor eller tillhopa 32,000 kronor.

Riksdagen har för vart och ett av åren 1908—1919 anvisat medel till maskin- och redskapsprovningsanstalter vid Ultuna och Alnarp. För år 1919 utgår detta anslag med 26,000 kronor. Därjämte har riksdagen för vartdera av åren 1918 och 1919 såsom personligt ålderstillägg till föreståndaren för ifrågavarande anstalter Karl Fredrik Theodor Adelsköld under viss förutsättning anvisat 500 kronor.

Nu förevarande framställning innebär en ökning av det för år 1919 anvisade beloppet med 5,500 kronor beroende på skedda höjningar i dagtraktamentsbeloppen och i järnvägsbiljetter m. m. ävensom på den allmänna stegringen i prisen på instrument och i tryckningskostnader m. m.

Behovet av anslagsökningen synes riksdagen ådagalagt av utredningen i ärendet, varför riksdagen anser densamma böra bifallas. Härvid vill riksdagen särskilt framhålla angelägenheten, att resultaten av ifrågavarande redskapsprovningar, vilka enligt riksdagens uppfattning äro av stor betydelse för landets jordbruk, icke minst i betraktande av det utvecklingsstadium, varpå detsamma nu befinner sig, bringas till mera allmän kännedom bland landets jordbrukare. Riksdagen håller nämligen före, att detta är en nödvändig förutsättning för att det med redskapsprovningarna avsedda syftet helt skall kunna vinnas.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen å extra stat för år 1920 anvisat såsom särskilda förslagsanslag, högst,

dels till maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp 31,500 kronor;

dels ock såsom personligt ålderstillägg till föreståndaren för ifrågavarande anstalter Karl Fredrik Theodor Adelsköld, därest han fortfarande

med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, 500 kronor eller tillhopa 32,000 kronor.

44:o) Under punkt 42 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till underhåll av åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov — inom de orter, där landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än även avlöning till dessa och laboratorietjänaren ävensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp av böcker och inventarier för stationens behov — å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 64,000 kronor, att utgå till varje station med 6,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall bevilja ytterligare bidrag med högst 2,000 kronor.

Såsom bidrag till underhåll av kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov har under en lång följd av år anvisats anslag å extra stat. Dessa anslag hava under senare år utgått med högst 6,000 kronor till en var av åtta stationer eller tillhopa högst 48,000 kronor och anvisats under villkor, att landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än även avlöning till dessa och laboratorietjänaren ävensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp av böcker och inventarier för stationens behov.

Framställningen ifråga avser nu dels en höjning av anslaget för år 1920 med 2,000 kronor räknat för varje station, så att det erforderliga anslaget skulle uppgå till 64,000 kronor, dels ock ett tilläggsanslag för år 1919 av 2,000 kronor för varje station eller sammanlagt 16,000 kronor.

Departementschefen har ansett den föreslagna ökningen böra betraktas såsom föranledd av nödvändigheten att oavsett de speciella kris-tidsförhållandena giva den vid de kemiska stationerna anställda personalen förbättrade löner samt bekosta i övrigt höjda utgifter för stationerna.

Då det enligt vad statsrådsprotokollet ger vid handen visat sig omöjligt att täcka stationernas ökade omkostnader, ehuru höjningar i stationernas taxor vidtagits och viss tilläggsavgift medgivits, anser sig riksdagen böra biträda det framställda förslaget.

Beträffande anslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse sitt beslut om dess uppförande å tilläggsstat för samma år.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen såsom bidrag till underhåll av åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov — inom de orter, där landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än även avlöning till dessa och laboratorietjänaren ävensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp av böcker och inventarier för stationens behov — å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 64,000 kronor att utgå till varje station med 6,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall bevilja ytterligare bidrag med högst 2,000 kronor.

45:o) Under punkt 43 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till underhåll av kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll med sammanlagt minst 13,450 kronor — å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 22,300 kronor.

Till den år 1895 inrättade kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå har riksdagen å extra stat årligen anvisat anslag, som i början utgått med 5,000 kronor men småningom ökats, så att det för år 1919 uppgår till 18,200 kronor. Såsom villkor för dessa statsbidrag har varje gång uppställts fordran på bidrag från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest till belopp motsvarande minst tre femtedelar av statsbidraget. För närvarande är detta bidrag bestämt till minst 10,950 kronor.

Den föreslagna anslagsökningen, vilken belöper sig till 4,100 kronor är avsedd att enligt förut fastslagen proportion täcka viss del av anstalten genom lönereglering till tjänstemännen åsamkad ytterligare utgift för löner. Samma belopp begäres för enahanda ändamål även för innevarande år.

Riksdagen vill erinra därom, att riksdagen i fjol ställde sig avvisande mot beviljande av dyrtidstillägg till tjänstemän vid med statsmedel understödda institutioner. Enligt vad departementschefen till statsrådsprotokollet anför, avser emellertid nu ifrågavarande lönereglering att tillgodose det av förhållandena i allmänhet förorsakade behovet av förbättrade löner till anstaltens tjänstemän och utgör alltså en motsvarighet till de löneregleringar, som tid efter annan företagits även för skilda

grupper av statstjänstemän. Däri ingå icke några speciella krigstidstillägg, utan hava medel för sistnämnda ändamål anvisats av vederbörande hushållningssällskap och länets landsting.

Riksdagen, som i likhet med departementschefen icke finner någon skälig anmärkning kunna göras mot de nya lönebeloppen, när i betraktande tagas den utbildning och den ganska krävande tjänstgöring, som fordras av innehavarna av de flesta av nu ifrågakvarande befattningar, kommer beträffande det för år 1919 erforderliga anslaget att i särskild skrivelse anmäla sitt beslut om dess uppförande å tilläggsstat för samma år.

Riksdagen har såsom bidrag till underhåll av kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll med sammanlagt minst 13,450 kronor — å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 22,300 kronor.

46:o) Under punkt 44 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt svenska mosskulturföreningen å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 73,000 kronor.

Till understöd åt svenska mosskulturföreningen har riksdagen på extra stat för varje år från och med år 1890 anvisat statsanslag, som för år 1919 utgår med 70,000 kronor såsom förslagsanslag, högst. I detta anslag är inräknat ett belopp av 10,000 kronor för anläggande av fasta försök å myrjord i Jämtland.

Av det nu begärda anslagsbeloppet är icke någon del avsedd för de fasta försöken i Jämtland, utan har särskild framställning därom gjorts, till vilken riksdagen återkommer under nästa punkt. Den begärda anslagsökningen för föreningens egen verksamhet utgör alltså 13,000 kronor. Ökningen hänför sig huvudsakligen till utgifterna för resor, kemikalier, lyse och bränsle, pappers- och tryckningskostnader samt höjda arbetslöner på försöksgårdarna. Dessutom äro 5,000 kronor avsedda för löneförbättring för personalen, varemot i det begärda anslaget ej ingår något krigstidstillägg.

Då riksdagen med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts om behovet av ökade anslagsmedel icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har riksdagen till understöd åt svenska mosskulturföreningen å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 73,000 kronor.

47:o) Under punkt 45 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1920 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisa dels till anläggningskostnader och inventarier för en av svenska mosskulturföreningen anordnad försöksgård å myrjord i Jämtland 22,600 kronor och till driftkostnader vid samma försöksgård 9,000 kronor eller tillhoppa 31,600 kronor, dels ock till inventarier för en försöksgård å myrjord vid Alträsk i Norrbottens län under ledning av kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå 15,600 kronor och till driftkostnader vid samma försöksgård 5,000 kronor eller tillhoppa 20,600 kronor, eller alltså inalles 52,200 kronor.

Ifrågavarande framställning avser en utvidgning av den ursprungligen tilltänkta planen rörande ifrågavarande båda försöksgårdar så till vida, som nu föreslås upprättande därstädes av kreatursbesättningar och anskaffande av fullt moderna, för rationell myrödling erforderliga redskap. Avsikten torde med andra ord vara att på försöksgårdarna få till stånd verkliga mönsterjordbruk för att därigenom i än högre grad göra dessa ägnade att främja det med dem avsedda syftet. Kostnaderna hava härför beräknats beträffande försöksgården i Jämtland till 22,600 kronor och i fråga om försöksgården vid Alträsk till 15,600. Driftkostnaderna äro beräknade till 9,000 kronor för den förra och till 5,000 kronor för den senare försöksgården.

Riksdagen har ställt sig i viss mån tveksam inför frågan, huruvida anslag nu bör beviljas för inköp av de för försöksgårdarna erforderliga inventarier och kreatursbesättningar, för vilka kostnaderna beräknats med hänsyn till rådande utomordentligt höga prisläge.

Med hänsyn emellertid till angelägenheten att anskaffningen i fråga, mot vilken riksdagen i och för sig icke har något att erinra, icke fördröjes, har riksdagen icke velat motsätta sig, att det begärda anslaget redan nu beviljas. Riksdagen vill dock härvid uttala, att riksdagen är förvissad därom, att därest för år 1920, vilket år inköpen i fråga skola verkställas, förändrade konjunkturer skulle medföra prissänkningar å här ifrågavarande inventarier, vederbörande icke skola underlåta göra de besparingar å anslaget i fråga, som därigenom kunna bliva möjliga.

Riksdagen har å extra stat för år 1920 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisat

dels till anläggningskostnader och inventarier för en av svenska mosskulturföreningen anordnad försöksgård å myrjord i Jämtland 22,600 kronor och till driftkostnader vid samma försöksgård 9,000 kronor eller tillhoppa 31,600 kronor,

dels ock till inventarier för en försöksgård å myrjord vid Alträsk i Norrbottens län under ledning av kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå 15,600 kronor och till driftkostnader vid samma försöksgård 5,000 kronor eller tillhopa 20,600 kronor, eller alltså inalles 52,200 kronor.

48:o) Under punkt 46 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående åtgärder för trädgårdsodlingens befrämjande, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 40,000 kronor.

I en den 18 mars 1919 avlåten proposition nr 312 har Eders Kungl. Maj:t därefter, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till undervisning i trädgårdsskötsel å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 32,300 kronor.

Under återopande av jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande, nr 71, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till undervisning i trädgårdsskötsel å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 32,300 kronor.

49:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 47 gjorda framställning har riksdagen å extra stat för år 1920 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisat ett förslagsanslag, högst, 10,000 kronor för att — med högst 1,000 kronor för varje anstalt — användas till understöd åt sådana frökontrollanstalter, som av landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och vilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i avseende på analysmetoder och övriga förhållanden, som fastställas av Kungl. Maj:t.

50:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 48 gjorda framställning har riksdagen såsom bidrag till åtgärder för befordrande av den inhemska odlingen av frö av vallväxter, foderrotfrukter och köksväxter å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

51:o) Under punkt 49 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1920 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisa

dels till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer 72,600 kronor; dels ock till uppehållande av verksamheten vid en var av föreningens sju filialer vid Ultuna, i Östergötland, Västergötland, Värmland, Västernorrland och Jämtland samt i Luleå 8,700 kronor eller tillhoppa 60,900 kronor eller sålunda inalles 133,500 kronor.

Riksdagen har å extra stat för år 1919 anvisat såsom särskilda förslagsanslag, högst, dels till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer 60,000 kronor, dels ock till uppehållande av verksamheten vid en var av föreningens sju filialer vid Ultuna, i Östergötland, Västergötland, Värmland, Västernorrland och Jämtland samt i Luleå 8,000 kronor eller tillhoppa 56,000 kronor eller sålunda inalles 116,000 kronor. Det bör erinras, att föreningen sedan länge plägat utöver det av riksdagen anvisade extra anslaget erhålla statsbidrag å 15,000 kronor från ordinarie anslaget till befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser beviljande för uppehållande av Sveriges utsädesförenings verksamhet såväl vid dess huvudstation som vid dess nuvarande filialer av ett till 17,500 kronor förhöjt anslag för år 1920, varjämte ifrågasattes ett tilläggsanslag för år 1919 motsvarande nämnda ökning. Ökningen är föranledd av behovet att bereda föreningens tjänstemän i någon mån förbättrade löner, vartill föreningen, enligt vad utredningen i ärendet ger vid handen, icke synes vara i stånd utan ytterligare statsbidrag. Framställningen föranleder icke någon riksdagens erinran.

Beträffande tilläggsanslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning å extra stat för år 1920 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisat,

dels till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer 72,600 kronor;

dels ock till uppehållande av verksamheten vid en var av föreningens sju filialer vid Ultuna, i Östergötland, Västergötland, Värmland, Västernorrland och Jämtland samt i Luleå 8,700 kronor eller tillhoppa 60,900 kronor; eller sålunda inalles 133,500 kronor.

52:o) Under punkt 50 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till åtgärder för linodlingens befrämjande, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 34,600 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 18 mars 1919 avlåten proposition nr 316 föreslagit riksdagen, bland annat, att till åtgärder för främjande av linodling och linberedning å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 16,000 kronor;

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 320, anmält har riksdagen till åtgärder för främjande av linodling och linberedning å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 16,000 kronor.

53:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 51 därom gjorda framställning har riksdagen till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

54:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 52 därom gjorda framställning har riksdagen såsom bidrag till åtgärder för främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 15,000 kronor ävensom medgivit, att Kungl. Maj:t må härav använda högst 5,000 kronor till åtgärder för åstadkommande av räntabilitetsberäkningar angående jordbruk.

55:o) Under punkt 53 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till statsbidrag till fortgående smörprovningar å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Riksdagen har till statsbidrag till fortgående smörprovningar å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

56:o) Under punkt 54 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet av myrutdikningar och vattenavtappningar inom Norrland och Dalarna, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling av till åker eller äng lämplig jord eller minskning av frostländighet för närliggande bygd eller utdikning av redan odlad jord, å extra stat för år 1920 anvisa under benämning »norrländska avdikningsanslaget» ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Enligt vad statsrådsprotokollet ger vid handen bör av förut anvisade medel till år 1920 kunna reserveras ungefär 1,700,000 kronor. Då det även för år 1920 syntes vara tillräckligt att räkna med ett anslag av 1,900,000 kronor, har departementschefen ansett nytt anslag för sistnämnda år behövas å allenast 200,000 kronor.

Riksdagen biträder den av departementschefen uttalade meningen och har följaktligen till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet av myrutdikningar och vattenavtappningar inom Norrland och Dalarna, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling av till åker eller äng lämplig jord eller minskning av frostländighet för närliggande bygd eller utdikning av redan odlad jord, å extra stat för år 1920 anvisat under benämning »norrländska avdikningsanslaget» ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

57:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 55 gjorda framställning har riksdagen till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet av myrutdikningar och vattenavtappningar inom andra delar av riket än Norrland och Dalarna, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling av till åker eller äng lämplig jord eller minskning av frostländighet för närliggande bygd eller utdikning av redan odlad jord, å extra stat för år 1920 anvisat under benämning »allmänna avdikningsanslaget» ett reservationsanslag av 800,000 kronor, med iakttagande att av samtliga för år 1920 tillgängliga medel högst 150,000 kronor må utgå till avdikning av sådan mark, vars torrläggning avser endast minskning av frostländighet för närliggande bygd.

58:o) Under punkt 56 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels för tilläggsbidrag till vissa med bidrag från norrländska avdikningsanslaget understödda företag å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,000,000 kronor, dels ock godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet för dylika tilläggsbidrags utgående föreslagna bestämmelser.

För år 1919 ifrågasättes därjämte ett tilläggsanslag av 1,000,000 kronor.

De av departementschefen angående de sålunda ifrågasatta tilläggsbidragen föreslagna bestämmelserna äro följande:

»Till företag, för vars utförande bidrag beviljats ur norrländska avdikningsanslaget före år 1918, utgår tilläggsbidrag med belopp, mot-

svarande i avrundat tiotal nedåt 25 procent av den del av tilldelat statsbidrag, som lyfts enligt vederbörligt intyg, avgivet på grund av besiktning, som verkställts under år 1916, samt 50 procent av den del av samma bidrag, som lyfts eller lyftes enligt dylikt intyg på grund av besiktning under något av åren 1917, 1918, 1919 eller 1920.

Till företag, till vars utförande bidrag beviljats från förenämnda anslag under år 1918, utgår tilläggsbidrag med belopp, motsvarande i avrundat tiotal nedåt 25 procent av den del av tilldelat statsbidrag, som lyfts eller lyftes enligt vederbörligt intyg, avgivet på grund av besiktning, som verkställts under något av åren 1918, 1919 eller 1920.

Tilläggsbidrag utbetalas av statskontoret, på framställning av lantbruksstyrelsen, i den mån därtill anvisade medel lämna tillgång och där så ske kan i samband med utbetalande av sista delen av tidigare beviljat statsbidrag.

Tilläggsbidrag må icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande utbetalas till sådant företag, där avvikelse utan därtill erhållen vederbörlig tillåtelse skett från den fastställda arbetsplanen, eller arbetet, utan av vederbörande myndighet medgivet anstånd, icke blivit fullbordat inom därför bestämd tid, och ej heller till sådant företag, som före 1917 års utgång blivit avslutat och avsynat samt på grund därav godkänt.»

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, vari hemställts, att i de av Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelserna för tilläggsbidragets utgående till vissa med bidrag från norrländska och allmänna avdikningsanslagen understödda företag vidtages den förändringen, att orden »på grund av besiktning» ändras till »på grund av besiktning av verkställt arbete.»

I fråga om de bestämmelser, som torde böra stadgas för tilläggsbidragens åtnjutande, har departementschefen i likhet med lantbruksstyrelsen ansett, att tilläggsbidrag borde kunna utgå till vid 1917 års utgång icke avslutat företag, oberoende av tiden för beviljandet till detsamma av statsbidrag ur norrländska avdikningsanslaget, men blott för den del av detta statsbidrag, som lyfts på grund av besiktningsintyg, avgivet efter viss tidpunkt under kristiden. Denna tidpunkt har av lantbruksstyrelsen föreslagits olika i skilda fall. För företag, till vars utförande statsbidrag beviljats före år 1915, har nämligen styrelsen föreslagit, att besiktningen skulle vara verkställd under år 1916 eller senare, men vid företag, till vilket statsbidrag erhållits under året 1915, har styrelsen ansett tilläggsbidrag kunna utgå även på grund av besiktning, som verkställts redan samma år. Departementschefen däremot

har ansett, att i bägge fallen 1916 års ingång borde antagas såsom den tidigaste tidpunkten. Först vid denna tidpunkt syntes honom de kostnader, som vore av betydelse i förevarande hänseende blivit så mycket stegrade, att extra tillskott vore motiverat.

I den i ämnet väckta motionen göres i detta avseende gällande, att genom den formulering, som givits åt andra stycket av ovan intagna bestämmelser ifrån rätten att erhålla tilläggsanslag undantagits ej endast sådana företag, som icke kommit till utförande före 1916 års ingång, utan jämväl sådana företag, »som icke kommit till utförande före 1916 års ingång, vilkas delägare på grund av företett intyg om att arbetet påbörjats före nämnda tidpunkt erhållit ett förskott, avsett att användas för de efter 1916 års ingång utförda arbetena». Givetvis hade enligt motionärens uppfattning avsikten härmed icke varit att från rätten till tilläggsbidrag utesluta andra företag eller delar av företag än dem, för vilka arbetet utförts redan under år 1915. I syfte att möjliggöra erhållande av tilläggsbidrag jämväl å sådant belopp, vilket visserligen på grund av intyg om under år 1915 verkställd besiktning att arbetet påbörjats blivit under samma år förskottsvis lyftat, men som först år 1916 tagits i anspråk för arbetes utförande, föreslår motionären visst i motionen angivet tillägg till ovannämnda bestämmelser.

I likhet med motionären anser riksdagen billighetsskäl tala för att även uti de i motionen åsyftade fall tilläggsbidrag bör utgå. Svårigheten att sedan arbetet fortskridit under år 1916 i det särskilda fallet bestämt avgöra, hur stor del av det verkställda arbetet, som belöpt på år 1915 och på år 1916, något som bleve en följd av motionärens förslag, synes emellertid riksdagen påtaglig. Med hänsyn härtill torde enligt riksdagens uppfattning lämpligast vara, att, såsom lantbruksstyrelsen föreslagit, beträffande under år 1915 beviljat anslag, låta tilläggsbidrag få utgå på grund av besiktning, som verkställts redan under samma år. I övrigt föranleda de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelser för tilläggsbidrags utgående icke någon riksdagens erinran.

Den jämkning i nämnda bestämmelser, som riksdagen sålunda anser böra företagas, torde icke påkalla någon ändring, vare sig i det för år 1920 eller i det såsom tilläggsanslag för år 1919 av Eders Kungl. Maj:t beträffande norrländska avdikningsanslaget begärda anslagsbeloppet. Till allmänna avdikningsanslaget återkommer riksdagen under nästföljande punkt.

Beträffande tilläggsanslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riks-

dagen med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och den i ämnet väckta motionen

dels för tilläggsbidrag till vissa med bidrag från norrländska avdikningsanslaget understödda företag å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,000,000 kronor;

dels ock godkänt de av departementschefen för dylika tilläggsbidrags utgående föreslagna bestämmelser med av riksdagen ovan angiven ändring.

59:o) Under punkt 57 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* för tilläggsbidrag till vissa med bidrag från allmänna avdikningsanslaget understödda företag å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 200,000 kronor; *dels ock* godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet för dylika tilläggsbidrags utgående föreslagna bestämmelser.

Därjämte ifrågasättes för år 1919 ett tilläggsanslag av 200,000 kronor.

Riksdagen anser, att tilläggsbidrag böra utgå jämväl beträffande allmänna avdikningsanslaget. I fråga om det erforderliga beloppets storlek ansluter sig riksdagen till Eders Kungl. Maj:ts förslag. De av riksdagen under nämnda punkt beslutade bestämmelser torde böra gälla även nu ifrågavarande tilläggsbidrag, allenast med utbyttande av ordet »norrländska» mot »allmänna».

Beträffande tilläggsanslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har *dels* för tilläggsbidrag till vissa med bidrag från allmänna avdikningsanslaget understödda företag å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 200,000 kronor;

dels ock godkänt de av departementschefen för dylika tilläggsbidrags utgående föreslagna bestämmelser med däri av riksdagen företagen ändring.

60:o) Under punkt 58 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till åtgärder för torvtillgångarnas tillgodogörande å extra stat för år 1920, att i mån av behov användas, anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Framställningen i fråga föranleder icke någon riksdagens erinran. Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen till åtgärder för torv-

tillgångarnas tillgodogörande å extra stat för år 1920, att i mån av behov användas, anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

61:o) Under punkt 59 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för år 1920 å extra stat anvisa såsom särskilda förslagsanslag, högst, dels för anställande av en förste torvingenjör, fyra torvingenjörer och två torvassister 52,900 kronor, varav dock 400 kronor till förste torvingenjören skola utgå allenast under förutsättning att hans bostadsort är Stockholm, dels ock till personligt ålderstillägg å 1,000 kronor åt en var av förste torvingenjören Ernst Jacob Wallgren och torvingenjören Thure Gustaf Thorgny Björkman samt å 500 kronor till en var av torvingenjörerna friherre Melcher Otto Falkenberg och Gustaf Theodor Sjögren, i varje fall under förutsättning att befattningshavaren fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, 3,000 kronor eller tillhopa 55,900 kronor.

Statens torvtjänstemän utgöras för närvarande av en förste torvingenjör med ett arvode från och med år 1907 av 6,000 kronor, fyra torvingenjörer, var och en med ett arvode från och med år 1918 av 3,500 kronor, samt en torvassistent med ett arvode, likaledes från och med år 1918, av 2,500 kronor. Före sistnämnda år utgjorde torvingenjörernas och torvassistentens arvoden respektive 3,000 och 2,000 kronor. Härtill komma personliga ålderstillägg till förste torvingenjören Ernst Jacob Wallgren från och med år 1918 och torvingenjören Thure Gustaf Thorgny Björkman från och med år 1916, vardera å 500 kronor, vilka ålderstillägg på framställning av Kungl. Maj:t beviljats till Wallgren, sedan denne under 10 år uppburit sitt ovan angivna arvode, samt till Björkman, efter det att denne i 10 år innehaft sin befattning som torvingenjör.

Förutom sålunda angivna arvoden jämte ålderstillägg, sammanlagt 23,500 kronor, har riksdagen för år 1918 anvisat till en var av ovan nämnda sex befattningshavare ett anslag till resor av 3,200 kronor eller tillhopa 19,200 kronor, varav 6,000 kronor å tilläggsstat. Anslaget till statens torvtjänstemän har sålunda under år 1918 utgått med tillhopa 42,700 kronor.

För år 1919 utgår anslaget med samma belopp.

Nu begäres för ifrågavarande ändamål ett med 13,200 kronor förhöjt anslag för år 1920, varjämte ifrågasättes ett tilläggsanslag för år 1919 av 4,800 kronor. Framställningen är föranledd av behovet att dels från och med den 1 juli 1919 anställa ytterligare en torvassistent, dels höja förste torvingenjörens avlöning med 400 kronor, under förutsättning

att han är bosatt i Stockholm, samt övriga torvtjänstemäns avlöning med 500 kronor, dels ock öka det till en var av torvtjänstemännen nu utgående reseanslag med 300 eller till 3,500 kronor. Vidare skulle enligt förevarande framställning dels förste torvingenjören Wallgren och torvingenjören Björkman erhålla en var ett med 500 kronor förhöjt personligt ålderstillägg, dels ock torvingenjörerna friherre Falkenberg och Sjögren vardera komma i åtnjutande av ett personligt ålderstillägg å 500 kronor.

Riksdagen har av den i ärendet förebragta utredningen övertygats om behovet av den begärda anslagsökningen.

Beträffande det för år 1919 erforderliga beloppet anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut om dess uppförande å tilläggsstat för samma år.

Riksdagen har för år 1920 å extra stat anvisat såsom särskilda förslagsanslag, högst,

dels för anställande av en förste torvingenjör, fyra torvingenjörer och två torvassistenter 52,900 kronor, varav dock 400 kronor till förste torvingenjören skola utgå allenast under förutsättning att hans bostadsort är Stockholm,

dels ock till personligt ålderstillägg å 1,000 kronor åt en var av förste torvingenjören Ernst Jacob Wallgren och torvingenjören Thure Gustaf Thorgny Björkman samt å 500 kronor till en var av torvingenjörerna friherre Melcher Otto Falkenberg och Gustaf Theodor Sjögren, i varje fall under förutsättning att befattningshavaren fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, 3,000 kronor, eller tillhoppa 55,900 kronor.

62:o) Under punkt 60 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1920 anvisa såsom förslagsanslag, högst, dels av det av 1917 års riksdag beviljade anslag av 40,000 kronor till upprätthållande av en torvskola under åren 1918—1922 8,000 kronor, dels ock såsom ökat statsbidrag till samma skola 2,400 kronor eller tillhoppa 10,400 kronor.

1917 års riksdag har på Kungl. Maj:ts förslag beviljat ett anslag av 40,000 kronor för uppehållande av en torvskola under åren 1918—1922 och har härav anvisats å extra stat för vardera av åren 1918 och 1919 ett belopp av 8,000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande har den 19 februari 1918 av lantbruksstyrelsen upprättats kontrakt med styrelsen för svenska torvindustriföreningen om upprätthållande av dylik torvskola vid Markaryd i Kronobergs län under femårsperioden 1918—1922 mot åtnjutande av

det av riksdagen beviljade anslaget. För år 1918 skulle statsbidraget utgå med 7,175 kronor för själva skolan och 275 kronor för en var av högst tre frielever. Enahanda bestämmelser om årsanslagets utgående hava därefter meddelats för år 1919.

Förevarande framställning om ökat statsbidrag, vilken avser anvisande dels för år 1920 av ett med 2,400 kronor förhöjt belopp, dels ock av ett tilläggsanslag för år 1919 å enahanda belopp, är föranledd av de stegrade kostnaderna för uppehållande av verksamheten vid skolan. I likhet med departementschefen finner riksdagen det vara med billighet överensstämmande, att med hänsyn därtill viss ökning i statsbidraget till skolan nu medgives. Mot storleken härav har riksdagen intet att erinra.

Angående det ökade statsbidraget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har å extra stat för år 1920 anvisat såsom förslagsanslag, högst,

dels av det av 1917 års riksdag beviljade anslag av 40,000 kronor till upprätthållande av en torvskola under åren 1918—1922 8,000 kronor,

dels ock såsom ökat statsbidrag till samma skola 2,400 kronor eller tillhopa 10,400 kronor.

63:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 61 därom gjorda framställning har riksdagen för undersökning av staten tillhöriga mossar i huvudsaklig överensstämmelse med den för 1916 års riksdag framlagda plan, å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 9,500 kronor.

64:o) Under punkt 62 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för fortsättande av dels en förrädsstatistisk undersökning medelst linjeinventering av torvtillgångarna i Götaland och Svealand utom Dalarna, dels, i samband därmed och inom samma område, en rekognoscering av mossmarkerna, närmast trafiklederna, allt i huvudsaklig överensstämmelse med det av torvkommittén framlagda förslag, på extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 124,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot nu ifrågasvarande framställning, anmäler beträffande det för år 1919 erforderliga beloppet i särskild skrivelse nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har för fortsättande av dels en förrädsstatistisk undersökning medelst linjeinventering av torvtillgångarna i Götaland och Svealand utom Dalarna, dels, i samband därmed och inom samma område,

en rekognoscering av mossmarkerna närmast trafiklederna, allt i huvudsaklig överensstämmelse med det av torvkommittén framlagda förslag, på extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 124,000 kronor.

65:o) Under punkt 63 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisa å extra stat för år 1920 dels till anställande av andre instruktör i husslöjd 3,000 kronor, dels till arvodesförhöjning åt extra instruktören i husslöjd 1,000 kronor, dels ock för beredande av personligt ålderstillägg med 500 kronor till extra instruktören i husslöjd Olof Olsson Hagner, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, 500 kronor, eller tillhopa 4,500 kronor.

Den från det ordinarie anslaget till befrämjande i allmänhet av slöjderna utgående avlöningen till en instruktör i husslöjd är enligt nådigt brev den 1 juli 1877 fastställd till 2,000 kronor jämte tre ålders-tillägg, vart och ett 500 kronor efter respektive fem, tio och femton års väl vitsordad tjänstgöring. Sedan Kungl. Maj:t den 21 november 1913 medgivit, att nämnda befattning tillsvidare finge uppehållas på förordnande med användande av det för befattningen anvisade arvode, förordnade lantbruksstyrelsen den 11 mars 1914 Olof Olsson Hagner att tillsvidare vara extra instruktör i husslöjd.

Sedan en följd av år har vidare riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat å extra stat dels ett anslag av 2,000 kronor för anställande av en andre instruktör i husslöjd och dels ett anslag av 1,500 kronor såsom personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander.

Vad anslagsbehovet för 1920 beträffar, framgår av statsrådsprotokollet, att instruktören Wallander, som i april 1920 uppnår 70 års ålder och som redan av riksdagen tillerkänts pension, icke torde komma att i tjänsten kvarstå längre än till 1919 års utgång, vadan något anslag för personligt ålderstillägg åt honom för år 1920 icke läser böra beräknas.

De föreslagna förhöjningarna i anslagsbeloppen avse att, medan frågan om ordnande av statens verksamhet för hussløjdens befrämjande ännu är under utredning, bereda innehavarna av de nuvarande slöjd-instruktörsbefattningarna någon förbättring i deras jämförelsevis låga avlöningar, vilka förblivit oreglerade sedan mer än 40 års tid. I avseende å beloppet har detta föreslagits till 1,000 kronor.

Riksdagen har intet att häremot erinra, liksom ej heller förslaget om beviljande åt instruktören Hagner av ett personligt ålderstillägg å 500 kronor för år 1920 föranleder någon invändning från riksdagens sida.

Riksdagen har alltså såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisat å extra stat för år 1920

dels till anställande av en andre instruktör i husslöjd 3,000 kronor,

dels till arvodesförhöjning åt extra instruktören i husslöjd 1,000 kronor,

dels ock för beredande av personligt ålderstillägg med 500 kronor till extra instruktören i husslöjd Olof Olsson Hagner, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, 500 kronor, eller tillhopa 4,500 kronor.

66:o) Under punkt 64 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mörjel för jordbrukets behov å extra stat för år 1920 anvisa såsom förslagsanslag 2,000,000 kronor.

I sammanhang härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning därom, att riksdagens anslag för fraktlindringar av kalk, kalkstensmjöl och mörjel för jordbruket även må få användas för fraktlindring, då transporten sker å fartyg samt att för riksdagen snarast framläggas det förslag i ärendet, vartill utredningen kan föranleda.

Med hänsyn till kalkens stora betydelse såsom jordförbättringsmedel och inseende att en underlättad tillgång till kalk skulle i väsentlig mån höja den svenska jordens avkastningsförmåga och därmed jämväl befordra ett viktigt statsintresse, beviljade riksdagen för första gången år 1907 på framställning av Kungl. Maj:t ett särskilt anslag för lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mörjel för jordbrukets behov. Anslag för enahanda ändamål har där-efter anvisats för varje år. Anslagsbeloppet, som i början var 200,000 kronor har småningom stegrats och uppgår för år 1919 till icke mindre än 2,000,000 kronor, vilket belopp nu begäres jämväl för år 1920. Under tiden närmast före år 1917 utgick statsbidraget med 40 procent av fraktkostnaderna, då dessa överstego 25 öre för 100 kilogram. Enligt vid sistnämnda års riksdag fastställda, nu gällande regler i nämnda avseende utgår sådant statsbidrag med 30 procent av fraktkostnaden, då denna överstiger 30 öre per 100 kilogram med tillägg av vissa banavgifter samt icke till större belopp än att vid beräkning på sätt angivits fraktkostnaden efter avdrag av statsbidraget utgör 30 öre för 100 kilogram.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 14 saml. Nr 9 A.

Anslaget i fråga, som ursprungligen i stort sett fyllde sitt ändamål, synes emellertid under senare åren så till vida hava förlorat i betydelse, som den faktiska lindringen i kostnaderna för kalkens anskaffning av olika anledningar blivit proportionsvis allt mindre.

Detta förhållande torde i främsta rummet bero på de av kalkbruket efter hand vidtagna betydande höjningar i kalkprisen, vilka visserligen i viss mån betingats av ökade produktionskostnader, men å andra sidan synas hava vidtagits i samma mån som kalken blivit alltmer känd och uppskattad såsom jordförbättringsmedel och statens ifrågavarande anslag ökats. I detta avseende vill riksdagen här anföra, att beträffande de mellansvenska kalkbruket kalkpriset från att år 1916 hava utgjort 80 öre per hektoliter efter hand så stegrats, att detsamma för närvarande utgår med 2 kronor 75 öre per hektoliter. Att statens bidrag under sådana omständigheter i icke ringa omfattning kommit den kalkproducerande industrien och ej såsom avsikten varit jordbruket tillgodo är en allmänt utbredd mening. Åtgärder av nu angiven art från kalkbrukens sida kunna enligt riksdagens förmenande i icke mindre grad befaras, sedan sammanslagning börjat ske mellan kalkbruket. Ehuru utan tvivel svårigheter torde vara förenade med ett statsingripande i nu ifrågavarande avseende, håller riksdagen likväl före, att denna fråga, vilken för övrigt enligt vad riksdagen har sig bekant redan är föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet, bör ingående undersökas och prövas.

En annan bidragande orsak till att anslaget i fråga, såsom riksdagen ovan antytt, icke synes blivit jordbruket till hjälp i den omfattning, som därmed från början avsetts, torde vara den väsentliga stegring i fraktkostnaderna, som ägt rum genom införande av provisorisk tilläggsavgift. I detta avseende vill riksdagen erinra, att denna avgift allenast under tiden från och med den 1 februari 1917 till den 15 juni 1918 höjts från 20 till icke mindre än 200 procent av den ordinarie fraktsatsen. En följd härav har varit, att fraktkostnaderna kommit att mycket ojämnt drabba jordbrukare inom skilda delar av fraktområdena. På sätt framgår av ett av produktionskommittén på sin tid avgivet utlåtande i ämnet få sålunda enligt nu gällande frakttaxa de jordbruk, som äro belägna på 500 kilometers avstånd från kalkbruket vidkännas en fraktkostnad av 1 krona 15 öre per 100 kilogram kalk, medan nettofrakten vid ett avstånd av 100 kilometer från produktionsorten belöper sig till endast 38 öre per 100 kilogram. Detta torde hava till följd, att kalk näppeligen kan komma till användning för jordbruksändamål å trakter, som äro belägna på längre avstånd från kalkbruk, och framförallt icke å de kalkbehövande moss- och myrmarkerna i Norrland.

Vid sådant förhållande synes enligt riksdagens uppfattning kunna ifrågasättas, huruvida icke en utjämning av fraktkostnaderna vid olika avstånd bör ske eller grunderna för statsbidragets utgående så omläggas, att fraktbidraget i huvudsak kommer de i förhållande till kalkbruken mest avlägset belägna jordbruken till godo.

I betraktande av att enligt vad riksdagen erfarit bristen på järnvägsvagnar i vissa fall medför stora svårigheter i fråga om kalkens snabba distribution, torde i detta sammanhang jämväl böra undersökas, huruvida icke åtgärder skulle kunna vidtagas för underlättande åtminstone under vissa tider av året av nämnda distribution.

På samma gång riksdagen anser frågan om en underlättad tillgång på kalk för jordbrukets behov vara av den vikt och betydelse i nationalekonomiskt avseende, att staten bör söka att på ett effektivt sätt främja en tillfredsställande lösning av densamma, har riksdagen emellertid i betraktande av de olägenheter av skilda slag, som av allt att döma vidlåder den nuvarande ordningen för statens åtgärder å ifrågavarande område, icke kunnat undgå att ställa sig tveksam, huruvida med tillämpning av nu gällande regler för statsbidragets utgående det mål, som med ifrågavarande anslag avses, i verkligheten uppnås.

Med hänsyn härtill och med fästat avseende jämväl å den avsevärda stegring, som ifrågavarande anslag under årens lopp undergått håller riksdagen, som icke har något att erinra mot beviljande för år 1920 av det för ifrågavarande ändamål begärda anslaget, före, att en utredning av den föreliggande frågan i hela dess vidd bör företagas. Härvid torde jämväl böra undersökas, huruvida genom en omläggning av den nuvarande ordningen för statens främjande av ifrågavarande angelägenhet en rättvisare fördelning av den avsedda hjälpen skulle kunna åvägabringas och säkrare garantier vinnas för att densamma verkligen kommer jordbruket tillgodo.

Vad angår det i motionen framställda spørsmålet i fråga om statsbidrag till fraktlindring jämväl vid befraktning å fartyg, anser riksdagen motionens syfte behjärtansvärt, icke minst som genom ett uppnående därav större rättvisa i förevarande avseende skulle åvägabringas beträffande sådana orter, vilka för sin tillförsel äro hänvisade till sjötransporter. Ehuru riksdagen samtidigt ingalunda förbiser de stora svårigheter, vilka torde möta för realiserandet av motionärens förslag, håller riksdagen före, att, därest den ifrågasatta utredningen skulle giva vid handen, att statens främjande av en underlättad tillgång på kalk för jordbrukets behov fortfarande bör ske genom anslag till fraktlind-

ring, bör tagas i övervägande, huruvida icke bidrag skulle kunna utgå jämväl i fråga om transport å fartyg.

Under åberopande av det anförda får riksdagen

dels anmäla, att riksdagen för lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mörjel för jordbrukets behov å extra stat för år 1920 anvisat såsom förslagsanslag 2,000,000 kronor,

dels ock hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande det lämpligaste sätt, på vilket staten härefter bör bidraga för att underlätta tillgången på kalk, kalkstensmjöl och mörjel för jordbrukets behov.

67:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 65 gjorda framställning har riksdagen för främjande i vad på länsstyrelserna lämpligen må ankomma av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 100,000 kronor.

68:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 66 gjorda framställning har riksdagen för anställande av en statskonsulent för landsbygdens elektrifiering ävensom till rit- och skrivbiträden åt densamme samt expenser å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 15,000 kronor.

69:o) Under punkt 67 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till främjande av upplysningsverksamhet rörande föreningar för ordnande av avsättningen av lantmannaprodukter ävensom beträffande jordbrukskasserörelsen å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 10,000 kronor.

Riksdagen har till främjande av upplysningsverksamhet rörande föreningar för ordnande av avsättningen av lantmannaprodukter ävensom beträffande jordbrukskasserörelsen å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 10,000 kronor.

Fiskeriväsendet.

70:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 68 gjorda framställning har riksdagen såsom bidrag till anordnande av undervisningskurser och hållande av föredrag i navigation m. m. för bohuslänska fiskare, under förutsättning att av Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap eller landsting eller eljest för ändamålet tillskjutas

minst 1,150 kronor, å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 1,550 kronor.

71:o) I anslutning till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 69 gjorda framställning har riksdagen till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening å extra stat för år 1920 såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisat
dels såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,500 kronor

dels ock såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings- och fiskodlingsverksamhet 13,500 kronor eller tillhopa 22,000 kronor.

72:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 70 gjorda framställning har riksdagen till utförande av hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven å extra stat för år 1920 såsom särskilda reservationsanslag anvisat

dels till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna 29,000 kronor;

dels ock till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium 5,100 kronor;

eller tillsammans 34,100 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas för de avsedda ändamålen.

73:o) Under punkt 71 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till underhålls- och driftkostnad för fartyget Skagerak, avsett för hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 98,000 kronor.

För hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges havsfisken har fartyget Skagerak sedan år 1905 varit i verksamhet. Riksdagen har för varje år å extra stat beviljat anslag till underhålls- och driftkostnad för nämnda fartyg, vilket anslag för vart och ett av åren 1909—1913 uppgått till 34,000 kronor, för år 1914 till 41,800 kronor, därav 5,800 kronor till reparation av fartyget, för vart och ett av åren 1915, 1916 och 1917 till 36,000 kronor samt för år 1918 till 56,000^{*} kronor, varav dock 10,000 kronor voro avsedda att utgå förskottsvis under år 1917.

Den 22 januari 1918 medgav Kungl. Maj:t, att sistnämnda belopp av 10,000 kronor sinne, så långt det försloge, användas till ersättande av förskott för sillrekognosceringar under hösten 1917. Då emellertid de därefter för år 1918 för fartyget tillgängliga medlen, 46,000 kronor,

under de första månaderna av året i stor utsträckning tagits i anspråk för sillrekognosceringar, visade sig beredandet av ytterligare medel för samma ändamål oundgängligen nödvändigt, därest, bland annat, sillrekognosceringarna skulle kunna fortsättas även under senare delen av samma år. På grund härav föreslog Kungl. Maj:t efter hemställan av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som har överinseendet över fartyget, riksdagen att till ytterligare underhålls- och driftkostnad för fartyget under år 1918 å tilläggsstat för samma år anvisa ett reservationsanslag av 35,000 kronor. Riksdagen biföll detta förslag. För år 1918 hava alltså stått till förfogande anslag till belopp av sammanlagt 81,000 kronor.

För år 1919 har riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, för ändamålet å extra stat beviljat ett reservationsanslag av 46,000 kronor. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län hade visserligen begärt ett anslag av 60,000 kronor, men med hänsyn till vanskligheten att vid tiden för statsverkspropositionens avlåtande år 1918 beräkna kostnaderna för fartygets drift år 1919 och enär vid samma tid var för vartdera av åren 1917 och 1918 beräknat ett anslagsbelopp av allenast 46,000 kronor samt i allt fall möjlighet skulle föreligga att av 1919 års riksdag begära tilläggsanslag, ansåg sig departementschefen då ej kunna tillstyrka större anslag än 46,000 kronor.

Nu föreslås en ökning av anslaget för år 1920 med 52,000 kronor. Därjämte ifrågasättes ett tilläggsanslag för år 1919 av 40,000 kronor.

Tilläggsanslaget är föranlett av ökade omkostnader för fartygets drift. Den föreslagna ökningen i beloppet för år 1920 härleder sig dessutom såsom departementschefen i statsrådsprotokollet anført från framställt förslag, att fartyget måtte hållas i gång under sju i stället för såsom för närvarande är fallet under sex månader.

Riksdagen har icke funnit anledning till invändning mot förevarande framställning.

Beträffande det för år 1919 erforderliga beloppet anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har till underhålls- och driftkostnad för fartyget Skagerak, avsett för hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven, å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 98,000 kronor.

74:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 72 gjorda framställning har riksdagen till bestridande av kostnader för för-

säkring av fartyget Skagerak å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 14,400 kronor.

75:o) Under punkt 73 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till underhålls- och driftkostnad för fartyget Eystrasalt å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

Till underhålls- och driftkostnad för fiskeriadministrationens fartyg Eystrasalt har riksdagen anvisat anslag å extra stat för varje år från och med år 1909. För de senaste åren hava dessa kostnader beräknats till 10,000 kronor om året och anslaget för år 1919 uppgår också till detta belopp, varvid förutsatts att eventuell behållning från år 1918 jämväl skulle, om så behövdes, komma till användning.

Den föreslagna anslagsökningen å 5,000 kronor är föranledd av ökade drift- och underhållskostnader för fartyget.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot förevarande framställning och får följaktligen anmäla, att riksdagen till underhålls- och driftkostnad för fartyget Eystrasalt å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

76:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 74 gjorda framställning har riksdagen medgivit, att Kungl. Maj:t må för stationerande under vintern 1919—1920 av ett armerat ångfartyg vid rikets kuster för åstadkommande av ordning och skydd vid fiskets bedrivande använda erforderligt belopp av behållning å redan anvisade anslag för motsvarande ändamål.

77:o) Under punkt 75 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att det till fiskehamnsanläggning vid Östra Torp i Malmöhus län anvisade anslag må sammanslås med anslagen till utförande av vissa utav fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar, dels ock till bestridande av kostnaderna för utförande af dessa hamnar å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas för ifrågavarande ändamål under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avsondras för det gemensamma behovet.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser förutom anslag för år 1920 å 2,000,000 kronor till utförande av vissa fiskehamnar jämte tilläggsanslag för samma ändamål av 1,185,000 kronor för år 1919,

sammanslagning av det särskilda anslaget till Östra Torp med det stora anslaget till övriga fiskehamnar. Riksdagen har intet att häremot erinra. Beträffande tilläggsanslaget anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har *dels* medgivit, att det till fiskehamnsanläggning vid Östra Torp i Malmöhus län anvisade anslag må sammanslås med anslagen till utförande av vissa utav fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar, *dels ock* till bestridande av kostnaderna för utförande av dessa hamnar å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, att, enligt de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas för ifrågavarande ändamål under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avsöndras för det gemensamma behovet.

78:o) Under punkt 76 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* till understödjande av andra mindre fiskehamnsbyggnader än de av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor *dels ock* godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta villkor och bestämmelser rörande statsbidrag från detta anslag.

Riksdagen har från och med år 1911 årligen å extra stat under nionde huvudtiteln anvisat anslag för utförande av vissa av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna fiskehamnar. De hamnbyggnader, för vilka detta anslag avsetts, utföras helt och hållet av staten. Till byggande av andra fiskehamnar utgår däremot statsbidrag från ett alltsedan år 1894 under sjätte huvudtiteln anvisat extra anslag, avsett till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprepning av åar och farleder. För år 1919 uppgår sistnämnda anslag till 900,000 kronor. Bestämmelser angående statsbidrag från detta anslag äro meddelade i kungörelse den 27 juni 1914 och innehålla, så vitt angår hamnbyggnader, huvudsakligen följande.

För varje företag skall plan och kostnadsberäkning fastställas av Kungl. Maj:t. Statsbidrag må av Kungl. Maj:t bestämmas till högst två tredjedelar av den beräknade kostnaden enligt den fastställda arbetsplanen, dock att för mindre hamnar, företrädesvis fiskehamnar, anslag må bestämmas till mer än två tredjedelar, dock högst till nio tiondelar av den beräknade kostnaden, i vilket fall av statsanslaget endast sju niondelar må kunna användas till arbetets utförande, var- emot återstående två niondelar skola avsättas till en hamnfond. Menighet, bolag eller andra vederbörande, vilka antagas komma att hava nytta av ett genom stats-

bidrag understött företag, skola genom kontant tillskott, materialier, arbete eller andra bidrag enligt nyss angivna proportion av minst en tredjedel eller minst tre tiondelar bestrida den återstående, icke av statsmedel anvisade, andelen av kostnaderna för företaget. Därest för mindre hamnbyggnad anslag beviljats till belopp, överstigande två tredjedelar av den beräknade kostnaden, skall, innan något av anslaget får utbetalas, vara styrkt, dels att vederbörande landsting åtagit sig att svara för framtida underhållet av hamnbyggnaden, dels ock att såväl själva området för hamnen som ock ett för den rörelse, som skall bedrivas i hamnen, tillräckligt område i land blivit avsöndrade för det gemensamma behovet. Därest hamnavgifter skola upptagas, bör taxa därå vara fastställd, så lindrig som skäligen låter sig göra. Den hamnfond, vilken skall bildas av de två tiondelar av statsanslaget som i visst fall skola avsättas, skall stå under vederbörande landstings egen förvaltning. Till denna fond må jämväl efter Kungl. Maj:ts bestämmande inflyta viss andel av hamnavgifterna. Denna fond må anlitas för underhållet av hamnbyggnaden.

Ifrågavarande framställning avser nu uppförande från och med år 1920 under nionde huvudtiteln av ett särskilt anslag till bidrag för byggande av andra fiskehamnar än sådana, som föreslagits av fiskehamnskommissionen, att utgå enligt vissa föreslagna villkor och bestämmelser. Samtidigt har under sjätte huvudtiteln föreslagits, att berörda anslag under denna huvudtitel ej vidare borde avses för bidrag till byggande av fiskehamnar.

För åtnjutande av bidrag från det nu ifrågasatta anslaget under nionde huvudtiteln ha föreslagits följande villkor och bestämmelser:

1:o) För varje fiskehamn måste plan till arbetets utfärdande jämte beräkning över därmed förenade kostnader vara uppgjord och hava vunnit Kungl. Maj:ts fastställelse.

2:o) Innan statsbidrag beviljas, bör efter offentlig utfärdad kungörelse vederbörande menighet hava avgivit yttrande om hamnbyggnadsföretagets behövlighet, lämplighet och nytta.

3:o) Statsbidrag må av Kungl. Maj:t bestämmas till lägst $66\frac{2}{3}$ och högst 90 procent av verkliga byggnadskostnaden;

och skola kommun, bolag eller andra vederbörande, vilka antagas komma att hava nytta av fiskehamnen, genom kontant tillskott enligt ovan angivna proportion av lägst 10 och högst $33\frac{1}{3}$ procent bestrida den återstående, icke av statsmedel anvisade andelen av verkliga kostnaden för fiskehamnsbyggnaden.

4:o) Vid av storm eller annan naturhändelse vållad skada å hamnen skall istandsättandet bekostas av staten och kommunen eller annan vederbörande, som deltagit i nybyggnadskostnaden, i samma proportion som vid bestridandet av denna.

5:o) Innan utförandet av fiskehamnsbyggnad med statsbidrag ur denna fond påbörjas, skall såväl själva området för hamnen som ock ett för den rörelse, som skall bedrivas i hamnen, tillräckligt område i land vara för det gemensamma behovet till hamnområde avsöndrat.

6:o) De mindre fiskehamnar, till vilka statsbidrag skall utgå ur denna fond, skola utföras av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen genom dess hamnavdelning, som

jämväl skall ombesörja deras underhåll med anlåtande av hamninkomsterna och i övrigt på bekostnad av kommunen eller annan vederbörande, som deltagit i nybyggnadskostnaden.

7:o) Taxa å hamnavgifter, som skola upptagas av de hamnen trafikerande, skall vara fastställd. Hamnavgifterna skola i första hand användas till fiskehamnens underhåll genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I likhet med departementschefen anser riksdagen vissa skäl föreligga för att under nionde huvudtiteln uppföra ett särskilt anslag för bidrag för byggande av mindre fiskehamnar, varför riksdagen icke har något att erinra mot förslaget härom. Anslagets belopp föranleder ingen invändning från riksdagens sida.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* till understödjande av andra mindre fiskehamnsbyggnader än de av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 150,000 kronor *dels ock* godkänt av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta villkor och bestämmelser rörande statsbidrag från detta anslag.

Skogsväsendet.

79:o) Under punkt 77 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen 1) godkänna sådana ändringar i staten för skogshögskolan att gälla från och med år 1920, att *dels* för en var av de bägge lektorerna avlöningen uppföres med 3,900 kronor lön och 1,900 kronor tjänstgöringspenningar, eller tillhopa 5,800 kronor, med anteckning att lönen kan höjas efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor, *dels* anslagsposten till amanuensarvode höjes från 600 kronor med 1,200 kronor till 1,800 kronor, *dels ock* anslagsposten till expenser höjes från 26,200 kronor med 800 kronor till 27,000 kronor, i följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlösningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma kommer att höjas från 133,650 kronor med 6,650 kronor till 140,300 kronor; 2) vid bifall härtill höja ordinarie anslaget till skogshögskolan från 132,400 kronor med 6,650 kronor till 139,050 kronor.

Förevarande framställning avser först beredande åt de bägge lektorerna vid skogshögskolan, vilka för närvarande åtnjuta avlöning av 4,000 kronor för år, av löneförhöjning i likhet med vad vid 1918 års lagtima riksdag beviljades lektorerna vid de allmänna läroverken från och med år 1919 eller med 1,800 kronor, varav föranledes en ökning

i högskolans stat av 3,600 kronor. För samma ändamål föreslås uppförande å tilläggsstat för år 1919 ett belopp av 3,400 kronor motsvarande nämnda löneförhöjning med avdrag för pensionsavgifter. Vidare ifrågasättes en ökning av anslagsposten till amanuenser från 600 kronor med 1,200 eller till 1,800 kronor. Tillika avser framställningen i fråga uppförande i staten för högskolan av avlöning till en vid Garpenberg anställd gårdskarl, vars avlöning hittills endast till en del bestritts av högskolans expensanslag. Då enligt det föreliggande förslaget hans avlöning bör till sin helhet utgå från expensanslaget, har detta nu föreslagits att för ifrågavarande ändamål ökas med 600 kronor. Slutligen har utav 1918 års lagtima riksdag beslutad avlöningsförbättring åt de vid skogshögskolan anställda vaktmästare m. fl. till belopp av tillhoppa 1,250 kronor nu ansetts böra från och med år 1920 intagas i högskolans stat och inbegripas i högskolans ordinarie anslag. Därvid har det till biträde åt vaktmästaren och maskinisten anvisade belopp av 200 kronor föreslagits böra tillföras statens post till expenser. Sammanlagda ökningen i sistnämnda post blir alltså 800 kronor. Statens ökning blir sålunda $3,600 + 1,200 + 1,050 + 800 = 6,650$.

Framställningen föranleder ingen erinran från riksdagens sida. Beträffande tilläggsanslaget anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har

1) godkänt sådana ändringar i staten för skogshögskolan att gälla från och med år 1920, att

dels för en var av de bägge lektorerna avlöningen uppföres med 3,900 kronor lön och 1,900 kronor tjänstgöringspenningar, eller tillhoppa 5,800 kronor, med anteckning att lönen kan höjas efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor,

dels anslagsposten till amanuensarvode höjes från 600 kronor med 1,200 kronor till 1,800 kronor,

dels ock anslagsposten till expenser höjes från 26,200 kronor med 800 kronor till 27,000 kronor,

i följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma höjts från 133,650 kronor med 6,650 kronor till 140,300 kronor;

2) i anslutning härtill höjt ordinarie anslaget till skogshögskolan från 132,400 kronor med 6,650 kronor till 139,050 kronor.

80:o) Under punkt 78 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående ny stat för skogsförsöks-

anstalten, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna en höjning i ordinarie anslaget till denna anstalt från 69,350 kronor med 13,050 kronor till 82,400 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en den 11 mars 1919 avlåten proposition, nr 197, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas från och med år 1920;

dels förklara, att för åtnjutande av de i denna stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar skola gälla nu fastställda villkor och bestämmelser beträffande avlöningar från anstaltens nuvarande stat med av chefen för jordbruksdepartementet föreslagen förändring beträffande ålderstilläggen samt med tillägg, att första skogsbiträdet äger årligen åtnjuta semester under en månad:

dels ock höja ordinarie anslaget till statens skogsförsöksanstalt från 69,350 kronor med 12,300 kronor till 81,650 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 315, anmält, har riksdagen

dels godkänt det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas från och med år 1920;

dels förklarat, att för åtnjutande av de i denna stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar skola gälla nu fastställda villkor och bestämmelser beträffande avlöningar från anstaltens nuvarande stat med av chefen för jordbruksdepartementet föreslagen förändring beträffande ålderstilläggen samt med tillägg, att första skogsbiträdet äger årligen åtnjuta semester under en månad;

dels ock höjt ordinarie anslaget till statens skogsförsöksanstalt från 69,350 kronor med 12,300 kronor till 81,650 kronor.

På grund av riksdagens beslut i de två näst föregående punkterna har anslagstiteln »skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt» höjts från 201,750 kronor med 18,950 kronor till 220,700 kronor.

81:o) Under punkt 79 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbida på den proposition angående anslag till docentstipendium vid skogshögskolan samt till studieunderstöd åt sådana studerande, som vid nämnda högskola ägna sig åt skogsvetenskaplig forskning, vilken Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 5,700 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 11 mars

1919 avlåten proposition, nr 200, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till ett docentstipendium vid skogshögskolan samt till studieunderstöd åt sådana studerande, som vid nämnda högskola ägna sig åt skogsvetenskaplig forskning, å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 6,200 kronor.

På Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för varterdera av åren 1918 och 1919 å extra stat till ett docentstipendium vid skogshögskolan samt till studieunderstöd åt sådana studerande, som vid nämnda högskola ägna sig åt skogsvetenskaplig forskning, anvisat ett anslag av 3,700 kronor. Docentstipendiet är avsett att utgöra 2,500 kronor, och studieunderstöden skulle utgå med 1,200 kronor för år.

I överensstämmelse med vad innevarande riksdag beslutat i fråga om beloppet av docentstipendierna vid universiteten och medikokirurgiska institutet anser riksdagen, att det för närvarande utgående docentstipendiet vid skogshögskolan bör, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, höjas till 5,000 kronor. Då vidare för studieunderstöd åt vissa elever såsom hittills beräknats 1,200 kronor, har riksdagen till ett docentstipendium vid skogshögskolan samt till studieunderstöd åt sådana studerande, som vid nämnda högskola ägna sig åt skogsvetenskaplig forskning, å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 6,200 kronor.

82:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 80 därom gjorda framställning har riksdagen till personligt ålderstillägg åt extra läraren vid skogshögskolan, docenten, filosofie doktorn Gösta Grönberg, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör såsom sådan lärare, å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 500 kronor.

83:o) Under punkt 81 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för diverse behov vid skogshögskolan å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 75,200 kronor.

Till diverse behov vid skogshögskolan har riksdagen å extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 65,900 kronor.

Nu föreslås för diverse behov vid skogshögskolan ett belopp av sammanlagt 75,200 kronor för år 1920, varjämte ifrågasättes ett tilläggsanslag för år 1919 av 4,500 kronor.

De olika anslagsposterna kunna sammanfattas sålunda:

	År 1919	År 1920
Extra lektor i botanik	kronor 1,700	5,600
Ökat arvode till extra lärare i tjänsteexpedition m. m.	» —	360
Ökat arvode till extra lärare i agronomi	» —	160
Assistent i skogsindelning m. m.	» —	1,050
» i skogsteknologi m. m.	» —	700
Jägmästarkursens praktiska övningar	» —	30,080
Fortsmästarkursens » »	» —	8,092
Expenser vid högskolan	» 2,800	21,180
» » Garpenberg	» —	6,700
Reparationer vid Malingsbo	» —	800
Telefonledning vid Bjurfors	» —	400
Summa kronor	4,500	75,122.

Det för år 1920 erforderliga anslagsbeloppet har avrundats till 75,200 kronor.

Riksdagen har icke funnit skäl till erinran mot de sålunda föreslagna beloppen.

Beträffande anslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut om dess uppförande å tilläggsstat för samma år.

Riksdagen har för diverse behov vid skogshögskolan å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 75,200 kronor.

84:o) Under punkt 82 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 28,250 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 315, anmält har riksdagen för diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 28,250 kronor.

85:o) Under punkt 83 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för specialundersökningar rörande norrländska skogarnas föryngring i huvudsaklig överensstämmelse med den år 1916 för riksdagen framlagda plan å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 26,400 kronor.

För specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring, i huvudsaklig överensstämmelse med en i statsrådsprotokollet den 14 januari 1916 angiven plan, anvisade riksdagen å extra stat för

år 1917 ett anslag av 38,900 kronor och medgav tillika, att Kungl. Maj:t finge härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 19,900 kronor. För år 1918 anvisades för detta ändamål 19,000 kronor, vartill å tilläggsstat kommo 4,600 kronor, så att totala årsbeloppet utgjorde 23,600 kronor. Anslaget för år 1919 uppgår till 23,600 kronor och beräknades på följande sätt:

Arvoden, försöksledaren	kronor	6,400
» skogsbiträdet	»	2,000
Resekostnader	»	6,000
Hantlangning	»	6,150
Hägnader	»	2,000
Diverse expenser, blanketter, fotografier m. m.	»	1,050

Summa kronor 23,600.

De av departementschefen för ifrågavarande ändamål tillstyrkta anslagsbeloppen kunna sammanställas sålunda:

		år 1919	år 1920
Arvoden, försöksledaren	kronor	900	7,300
» skogsbiträdet	»	—	2,500
Resekostnader	»	—	5,500
Hantlangning, hägnader, diverse expenser m. m.	»	1,200	11,100
Summa kronor		2,100	26,400.

I förevarande framställning föreslås en förhöjning för år 1920 av nuvarande anslagsbeloppet för ifrågavarande ändamål med 2,800 kronor, därvid emellertid resekostnaderna upptagits 500 kronor lägre än föregående år, varför den beräknade ökningen av kostnaderna beträffande övriga poster utgör 3,300 kronor. Härav hava 1,900 kronor befunnits erforderliga för beredande av ökade medel till hantlangning, hägnader och diverse expenser m. m. Återstående 1,400 kronor äro avsedda för höjning av de till försöksledaren och skogsbiträdet utgående arvoden med respektive 900 kronor och 500 kronor. I avseende å den ifrågasatta ökningen av försöksledarens arvode har departementschefen erinrat, att denne, jägmästaren i Storbackens revir, Johan Edvard Wibeck, förpliktats att avstå samtliga avlöningsförmåner som jägmästare, och att han alltså icke kommer i åtnjutande av den löneförbättring, som enligt 1918 års lagtima riksdags beslut från och med år 1919 tillgodokommer jägmästare, nämligen 900 kronor. Förevarande förslag innebär nu blott, att försöksledaren även under den tid, han tjänstgör i denna befattning, göres

delaktig av denna löneförbättring. Förhöjningen av skogsbiträdets arvodesbelopp avser åter att bereda denne samma arvodesbelopp, som enligt riksdagens skrivelse nr 315 skall utgå i fråga om skogsbiträdena vid skogsförsöksanstalten.

Det för år 1920 respektive 1919 begärda anslagsbeloppet föranleder ingen riksdagens erinran. Beträffande tilläggsanslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har för specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring i huvudsaklig överensstämmelse med den år 1916 för riksdagen framlagda plan å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 26,400 kronor.

86:o) Under punkt 84 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels godkänna den av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda staten för statens skogsskolor, att tillämpas från och med år 1920, ävensom förklara, att de för åtnjutande av avlöningar för ordinarie befattningar å skogsskolornas nuvarande stat gällande villkor och bestämmelser skola tillämpas även å dylika avlöningar å den nya staten, dels medgiva, att föreståndare och skogsrättare må för ålderstillägg enligt den nya staten tillgodoräkna sig ordinarie tjänstetid i motsvarande befattning å nuvarande stat, dels ock höja ordinarie anslaget till den lägre skogsundervisningen och skogshushållningen i allmänhet från 120,000 kronor med 58,000 kronor till 178,000 kronor.

Det nu föreliggande förslaget innebär först en höjning av skogsskoleföreståndarnas avlöningsförmåner i överensstämmelse med vad statsmakterna redan förlidet år beslutat beträffande revirförvaltarna eller med 900 kronor till 4,300 kronor ävensom en höjning av skogsrättarnas i ordinarie staten för skogsskolorna upptagna avlöning om 1,400 kronor till 2,100 kronor, varjämte föreslås, att till sistnämnda befattningshavare nu utgående ålderstillägg höjes med 100 kronor eller till 200 kronor. Detta föranleder en ökning från och med år 1920 av nämnda stat med sammanlagt 12,800 kronor. För ått nämnda avlöningsförbättring skall kunna komma dessa befattningshavare till del från samma tidpunkt, från vilken skogsstatspersonalens utgår eller från och med innevarande år, föreslås jämväl för ändamålet tilläggsanslag för år 1919. Med hänsyn till att skogsrättarna av 1918 års lagtima riksdag beviljats tillfällig löneförbättring av 400 kronor, inskränker sig den effektiva skillnaden i avlöningen för dessa till 300 kronor, vadan det erforderliga tilläggsanslaget för de nu i verksamhet varande sju skogsskolorna beräknats till $7 \times 900 + 7 \times 300 = 8,400$ kronor.

Vidare har förslag framställts om vissa förändringar beträffande skogsskolornas nuvarande organisation. Härvid är först att märka, att antalet stipendier vid dessa, vilka för närvarande utgå till endast 65 procent i förhållande till elevantalet, nu föreslås bära utgå till samtliga elever. Denna förändring har ansetts bära genomföras redan från och med innevarande år. Då nuvarande antalet elever uppgår till 130, men stipendierna blott till 98 stycken à 300 kronor, erfordras ett tilläggsanslag för detta år av 9,600 kronor.

Enligt vad statsrådsprotokollet ger vid handen, har en ökning av den nuvarande lärarpersonalen visat sig vara av behovet påkallad. Med hänsyn härtill har föreslagits inrättande av en assistentbefattning och en extra skogsrättarbefattning vid en var av skogsskolorna. Då assistenten enligt förslaget skulle avlönas av medel från domänfonden, enär hans anställande-finge anses huvudsakligen vara betingat av föreståndarens arbete med skötseln av skolreviret, berör frågan om hans avlöning icke nu ifrågavarande anslag. För den extra skogsrättaren föreslås ett arvode av 1,600 kronor jämte, såsom för såväl föreståndare som skogsrättare, fri bostad och vedbrand. Härav föranledes en ytterligare ökning i staten med 12,800 kronor.

I de nuvarande expens- och underhållsmedel av 1,400 kronor för varje skola — vartill emellertid av 1918 års lagtima riksdag beviljats å tilläggsstat för år 1918 tillskott med 600 kronor — ifrågasätts nu en förhöjning till 3,000 kronor. Härav äro 900 kronor avsedda till avlöning av en gårdskarl, varav behov ansetts föreligga. Ökningen i övrigt är förorsakad av den allmänna prisstegringen. Staten ökas härigenom med ytterligare 12,800 kronor. För år 1919 föreslås ett tilläggsanslag för ändamålet av tillhoppa 4,900 kronor.

För anordnande av bostäder för de nya assistenterna och extra skogsrättarna har Kungl. Maj:t föreslagit ett belopp av 150,000 kronor varav 70,000 för år 1919 och 80,000 för år 1920.

Då med inrättande av den redan av statsmakterna beslutade åttonde skogsskolan vid Haddebo på grund av de starkt stegrade byggnadskostnaderna ansetts bära tills vidare anstå, har förslag framställts att provisoriskt anordna en skogsskola vid Baggå i Västmanland. Vid denna skola skulle plats beredas för 17 lärjungar. Vid Hällnäs skogsskola skulle i samband härmed elevantalet ökas från 14 till 17. Anläggningskostnaderna hava beräknats till 3,000 kronor, varjämte ett belopp av 7,000 kronor avsetts för anskaffning av möbler m. m. Dessa belopp hava föreslagits att utgå för år 1919.

Den nya skolan skall enligt förslaget träda i verksamhet redan den 1 oktober 1919 samt föreståndaren utnämnas redan från den 1 september. Med hänsyn härtill och då såsom departementschefen också framhållit de för den åttonde skogsskolan för år 1919 avsedda, i staten upptagna medel icke torde kunna användas på annat sätt än staten angiver, har till förhöjd avlöning till föreståndaren beräknats 300 kronor, utgörande den på tredjedels år belöpande delen av den föreslagna avlöningsförhöjningen å 900 kronor. För samma ändamål har beträffande skogsrättaren beräknats 75 kronor eller en fjärdedel av den på sista kvartalet belöpande avlöningsskillnaden 300 kronor. För extra skogsrättaren har avlöning däremot icke ansetts behöflig förrän år 1920. Till stipendiemedel för de vid Baggå och Hällnäs tillkommande 20 eleverna har föreslagits $\frac{20 \times 300}{4} = 1,500$ kronor. Sistnämnda tre belopp borde beviljas för år 1919.

Det framlagda förslaget till ny stat för statens skogsskolor att tillämpas från och med 1920 är av följande utseende:

	Lön kronor	Tjänst- görings- pennin- gar kronor	Summa kronor	
1 föreståndare.....	2,400	1,900	4,300	} Efter 5 år kan lönen hö- jas med 400 kronor.
7 »	16,800	13,300	30,100	
1 skogsrättare.....	1,100	1,000	2,100	} Efter 5 år kan lönen hö- jas med 200 kronor och efter ytterligare 5 år lika- ledes med 200 kronor.
7 »	7,700	7,000	14,700	
1 extra skogsrättare, arvode	—	—	1,600	
7 » » »	—	—	11,200	
Expens- och underhållsmedel, 3,000 kronor till varje skola	—	—	24,000	
15 stipendier å 300 kronor, att fördelas efter Kungl. Maj:ts beprövande	—	—	45,000	
Respenningar åt skogsrättare att fördelas efter Kungl. Maj:ts beprövande	—	—	600	
Summa	—	—	133,600	

Ann. Föreståndare, skogsrättare och extra skogsrättare åtnjuta dessutom fri bostad jämte bränsle.

De å tilläggsstat för innevarande år begärda anslagen utgöras — förutom 70,000 kronor till arbeten för bostäder åt assistenter och extra skogsrättare vid 7 skolor — av:

Avlöningsskillnad för 7 föreståndare och 7 skogsrättare	kronor	8,400
Ökade expens- och underhållsmedel för 7 skogsskolor ...	»	4,900
32 stipendier à 300 kronor åt elever vid nuvarande 7 skolor	»	9,600
Ändringsarbeten å byggnad vid Baggå	»	3,000
Möbler och sängutredning	»	7,000
Avlöningsskillnad till föreståndare och skogsrättare vid Baggå	»	375
20 stipendier för oktober—december 1919 à 75 kronor	»	1,500
Summa kronor		34,775,

vilket belopp avjämnats till 34,800 kronor.

Till omförmälda bostadsbyggnader begäres såsom ovan nämnts å extra stat för år 1920 80,000 kronor.

Vad beträffar övriga ändamål, för vilka ifrågavarande anslag är avsett, har föreslagits, att anslagen till kolarskolorna vid Hällnäs och Bispgården borde höjas från 1,000 till 1,500 kronor. Slutligen har ifrågasatts en höjning av det till Kungl. Maj:ts förfogande stående beloppet med 3,000 kronor eller till 40,400 kronor.

Det ordinarie anslaget har beräknats sålunda:

statens skogsskolor	kronor	133,600
den enskilda skogsundervisningen	»	1,000
kolarskolan vid Hällnäs	»	1,500
» » Bispgården	»	1,500
diverse ändamål till Kungl. Maj:ts disposition	»	40,400
Summa kronor		178,000.

De av Eders Kungl. Maj:t framställda förslagen biträdas av riksdagen.

Departementschefens uttalande, att statens bestämmelse, att de 98 stipendierna skola fördelas mellan »samtliga åtta skolor» icke torde, då den åttonde skolan ännu icke inrättats, böra utgöra hinder för Kungl. Maj:t att fördela alla stipendierna å de sju skolor, som existera, föranleder ingen erinran från riksdagens sida.

Beträffande det extra anslaget för år 1920 anmäler riksdagen under nästföljande punkt sitt beslut.

Rörande anslagen å tilläggsstat meddelar riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har

dels godkänt den av departementschefen i statsrådsprotokollet fram-

lagda staten för statens skogsskolor, att tillämpas från och med år 1920, ävensom förklarat, att de för åtnjutande av avlöningar för ordinarie befattningar å skogsskolornas nuvarande stat gällande villkor och bestämmelser skola tillämpas även å dylika avlöningar å den nya staten,

dels medgivit, att föreståndare och skogsrättare må för ålderstilllägg enligt den nya staten tillgodoräkna sig ordinarie tjänstetid i motsvarande befattning å nuvarande stat,

dels ock höjt ordinarie anslaget till den lägre skogsundervisningen och skogshushållningen i allmänhet från 120,000 kronor med 58,000 kronor till 178,000 kronor.

87:o) Under återopande av vad riksdagen i nästföregående punkt anfört angående anslag å extra stat för bostadsbyggnader åt assistenter och extra skogsrättare får riksdagen anmäla, att riksdagen för vissa byggnadsarbeten vid statens skogsskolor å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

88:o) Under punkt 86 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till fortsättningsskolan vid Kloten å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 27,250 kronor.

Till en fortsättningsskola vid Kloten för från statens skogsskolor utgångna lärjungar har riksdagen anvisat anslag å extra stat för varje av åren 1917, 1918 och 1919. Det för innevarande år anvisade anslaget utgör 15,700 kronor och är avsett att utgå enligt följande statförslag:

Föreståndare, arvode ¹	..... kronor	4,000
Assistent, » ¹	..... »	3,000
Repetitör, » ¹	..... »	2,000
Stipendier, 10 å 300	..... »	3,000
Expenser och underhåll ²	..... »	3,700.

Summa kronor 15,700.

Ifrågavarande framställning avser att bereda lärarpersonalen vid fortsättningsskolan vid Kloten samma provisoriska löneförbättring, som från och med år 1919 ägt rum för skogsstatens personal och som riksdagen här ovan under punkt 86 beslutat beträffande lärarpersonalen vid statens skogsskolor. Den härav föranledda ökningen uppgår till 900+600=1,500 kronor. Vidare föreslås här, att stipendier böra från och

¹ Jämte fri bostad och vedbrand.

² Därav 900 kronor till arvode åt gårdskarlar.

med 1919 utgå till samtliga lärjungar vid fortsättningsskolan i likhet med vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit och riksdagen medgivit beträffande statens skogsskolor. Då för närvarande endast 10 stipendier å 300 kronor utgå och elevantalet är 15, erfordras ytterligare belopp av 1,500 kronor för såväl år 1919 som år 1920. Slutligen ifrågasättes en höjning från och med år 1919 av expens- och underhållsmedlen med 1,800 kronor, varjämte föreslås ett belopp av 6,750 kronor till vissa i statsrådsprotokollet angivna byggnads- och reparationskostnader samt till anskaffande av kap- och klyvverk med motor.

De begärda anslagen fördela sig på åren 1919 och 1920 sålunda:

	För år 1919	För år 1920
Föreståndare, arvode.....	900	4,900
Assistent, »	600	3,600
Repetitör	—	2,000
Stipendier	1,500	4,500
Expenser och underhåll.....	1,800	5,500
Byggnadsarbeten m. m.....	—	6,750
Summa kronor	4,800	27,250.

Riksdagen har icke funnit skäl till erinran mot de föreslagna anslagsbeloppen.

Beträffande anslagen för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har till fortsättningsskolan vid Kloten å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 27,250 kronor.

89:o) Under punkt 87 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie anslaget för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna och Särna socken från 200,000 kronor med 300,000 kronor till 500,000 kronor.

För bekostande av domänfondens utgifter för den skogsstaten åliggande tillsyn över de skogar, som äro underkastade förordningen den 16 juni 1915 angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker m. fl. områden, finnes uppfört ett ordinarie anslag av 200,000 kronor.

Anslagsökningen är huvudsakligen betingad av ökade avlönings- och arvodeskostnader för vid tillsynen erforderlig skogsstatspersonal.

Framställningen ger icke anledning till någon riksdagens erinran, varför riksdagen höjt ordinarie anslaget för tillsyn å enskildas skogar

i lappmarkerna och Särna socken från 200,000 kronor med 300,000 kronor till 500,000 kronor.

90:o) Under punkt 88 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie anslaget för tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland från 130,000 kronor med 217,000 kronor till 347,000 kronor.

Av motsvarande anledning, som legat till grund för det under nästföregående punkt omförmälda anslag, finnes även uppfört ett ordinarie anslag av 130,000 kronor för ersättning till domänfonden för tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland, varjämte på grund av tillfälligt stegrade utgifter ett extra anslag å 80,000 kronor anvisats för samma ändamål för år 1919.

I likhet med under nästföregående punkt omförmälda anslagsökning är även den nu ifrågavarande betingad av ökade avlönings- och arvodeskostnader för vid tillsynen erforderlig skogsstatspersonal.

Framställningen föranleder icke någon riksdagens erinran, varför riksdagen får anmäla, att riksdagen höjt ordinarie anslaget för tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland från 130,000 kronor med 217,000 kronor till 347,000 kronor.

91:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 89 gjorda framställning, har riksdagen för främjande av skogsvård å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken med Idre kapellag å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 98,000 kronor, att av Kungl. Maj:t i mån av tillgång tilldelas vederbörande hushållningssällskap under förutsättning, att landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera av dem till ändamålet bidragit med belopp, motsvarande minst en tredjedel av statsbidraget, samt under villkor, dels att anslag från sålunda av statsmedel och från orten anvisade medel icke må utgå till bolag, dels öck att vederbörande hushållningssällskap skall vara skyldigt att efter årets utgång till vederbörande länsstyrelse avgiva redogörelse över användningen av samtliga för ändamålet erhållna bidrag.

92:o) Under punkt 90 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för skogsodlingens befrämjande inom andra delar av riket än Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken med Idre kapellag å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 90,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån av tillgång tilldelas skogsvårdsstyrelser, till vilka landsting eller hushållningssällskap

för ändamålet lämnat bidrag, under iakttagande att statsbidrag icke må till någon skogsvårdsstyrelse utgå med högre belopp än det, varmed landstinget och hushållningssällskapet tillsammans eller ettdera av dem till ändamålet bidragit.

För vart och ett av åren 1897—1919 har riksdagen beviljat anslag på extra stat för skogsodlingens befrämjande. Detta anslag nedsattes vid 1917 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag från 100,000 kronor till 90,000 kronor i samband med anvisandet av särskilt anslag till främjande av skogsvård å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken med Idre kapellag.

Anslagets belopp för år 1919 är 90,000 kronor.

Av tillgängliga statistiska uppgifter har riksdagens vederbörande utskott inhämtat, att skogsvårdsstyrelsernas överskottsmedel den 31 december 1917 utgjorde sammanlagt i runt tal 2,170,000 kronor, utgörande, om skogsvårdsstyrelserna i Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län, beträffande vilka inkomster och utgifter synas hava tagit ut varandra, icke medräknas, för skogsvårdsstyrelse i medeltal 114,000 kronor, varierande mellan i runda tal 39,000 och 317,000 kronor. Vidare ger statistiken vid handen, att de skogsvårdsstyrelserna tilldelade skogsvårdsavgiftsmedel under år 1917 uppgått till sammanlagt i runt tal 1,320,000 kronor eller i medeltal 60,000 kronor per skogsvårdsstyrelse, varierande mellan i runda tal 12,000 och 139,000 kronor.

I betraktande av nu nämnda förhållanden torde med skäl kunna ifrågasättas, huruvida särskilt bidrag för skogsodlingens befrämjande bör utgå till alla skogsvårdsstyrelser oberoende av beloppet av de skogsvårdsavgifter, de uppbära. Riksdagen förbiser härvid icke, att anslagets utgående är beroende på motsvarande bidrags erhållande från vederbörande landsting eller hushållningssällskap. Det vill nämligen synas riksdagen, som om åtminstone vissa av skogsvårdsstyrelserna med hänsyn till de ekonomiska resurser på grund av inflytande skogsvårdsavgifter, med vilka dessa numera torde vara utrustade, skulle vara i stånd att utan hjälp av statsmedel i önskvärd omfattning verka för skogsodlingens främjande. Då emellertid riksdagen anser ifrågavarande spörsmål böra bliva föremål för Kungl. Maj:ts bedömande, har riksdagen icke nu velat ifrågasätta anslagets indragning eller någon sänkning däri.

Under uttalande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen för skogsodlingens befrämjande inom andra delar av riket än Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken med Idre kapellag å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 90,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån av tillgång tilldelas skogsvårdsstyrelser, till vilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, under

iakttagande att statsbidrag icke må till någon skogsvårdsstyrelse utgå med högre belopp än det, varmed landstinget och hushållningssällskapet tillsammans eller ettdera av dem till ändamålet bidragit.

93:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 91 gjorda framställning har riksdagen såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för uppehållande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 67,500 kronor.

Lantmäteriväsendet.

94:o) Under punkt 92 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående de under rubriken lantmäteriväsendet i riksstaten ingående anslag, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna anslag dels å ordinarie stat till belopp av 1,713,100 kronor, dels ock å extra stat för år 1920 till belopp av 156,800 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 11 mars 1919 avlåten proposition, nr 355, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att, bland annat,

1:o

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för den lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar, att tillämpas från och med år 1920;

dels förklara, att för åtnjutande av de å denna stat för distriktslantmätare uppförda avlöningar skola gälla de villkor och bestämmelser, som föreskrivits beträffande avlöning till distriktslantmätare å nu gällande stat, dock med tillägg att ortstillägg skall, där sådant förekommer, följa samma bestämmelser som lönen;

dels medgiva, att distriktslantmätare må för rätt till ålderstillägg enligt den nya staten tillgodoräknas tjänstetid såsom sådan, innan nämnda stat trätt i tillämpning;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 769,500 kronor till lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar, enligt följande uppställning:

avlöningar, bestämt anslag	kronor 749,500
ersättning för publik renovation, förslagsanslag	» 20,000

Summa kronor 769,500;

2:o

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas från och med år 1920, ävensom de av honom föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder ordinarie befattning å lantmäterikontor, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förste lantmätare, som icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de för honom i nu gällande stat upptagna avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 309,200 kronor till lantmäterikontoren i länen, enligt följande uppställning:

avlöningar, <i>bestämt anslag</i>	kronor 305,200
renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen,	
<i>reservationsanslag</i>	» 4,000
<hr/>	
Summa kronor 309,200;	

3:o

vid bifall till de i punkterna 1:o och 2:o framställda förslagen om uppförande i riksstaten av särskilda ordinarie anslag dels till lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar, och dels till lantmäterikontoren i länen ur riksstaten utesluta det nuvarande ordinarie anslaget å 463,400 kronor till lantmäteristaten i orterna;

4:o

å extra stat för år 1920 under nionde huvudtiteln anvisa till extra arbetskrafter å lantmäterikontoren i länen ett reservationsanslag av 59,000 kronor;

5:o

å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 50,000 kronor;

6:o

å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag till skiften och hemmansklyvningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 150,000 kronor;

7:o

besluta, att det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till skiften och avvitringar skall från och med år 1920 benämnas allenast »avvittringar», ävensom minska detta anslag från 100,000 kronor med 10,000 kronor till 90,000 kronor;

8:o

upptaga det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till utflyttningshjälp efter skiften under förändrad benämning »bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar», att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, samt öka detta anslag från 50,000 kronor med 50,000 kronor till 100,000 kronor;

9:o

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas från och med år 1920, ävensom de av honom föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter den 1 januari 1920 tillträder ordinarie befattning i lantmäteristyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förutvarande innehavare av ordinarie befattning i nämnda styrelse, vilken icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att

han vill övergå till den nya avlöningsstaten och underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de honom enligt dittills gällande avlöningsstat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock höja ordinarie anslaget till lantmäteristyrelsen från 73,000 kronor med 76,800 kronor till 149,800 kronor;

10:o

för bestridande av utgifter vid lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 6,000 kronor;

11:o

till lantmäteriundervisningens ordnande och bedrivande å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 41,500 kronor;

12:o

till inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor;

13:o

för anskaffande för lantmäterikontoret i Karlstad av kopior av vissa kartor med tillhörande handlingar å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor;

14:o

för anskaffande för lantmäterikontorens i länen räkning av kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jorodområden å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,400 kronor;

15:o

för tilläggsavvittring i vissa delar av Västerbottens läns lappmark å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 340, anmält har riksdagen

a) med avslag å Eders Kungl. Maj:ts under punkterna 1, 2, 3, 4 och 9 av förevarande proposition gjorda framställningar

dels uppfört nuvarande ordinarie förslagsanslaget under nionde huvudtiteln till lantmäteristaten med oförändrat belopp 536,400 kronor,

dels till arvode under år 1920 åt vissa lantmäteriauscultanter å extra stat för samma år anvisat ett förslagsanslag, högst, av 105,000 kronor,

dels till reparation och renovation av kartor i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 15,000 kronor,

dels till nya registratur och arkivens ordnande i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 8,000 kronor,

dels ock för skrivhjälp å lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

b) med avslag å Eders Kungl. Maj:ts under punkterna 5, 6, 7 och 8 gjorda framställningar

dels uppfört nuvarande ordinarie förslagsanslaget till skiften och avvitringar med oförändrat belopp, 100,000 kronor,

dels uppfört ordinarie förslagsanslaget till utflyttningshjälp efter skiften med oförändrat belopp, 50,000 kronor;

dels ock till bestridande av kostnader för vissa av lantmätare företagna tjänsteresor å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor;

c) för bestridande av utgifter vid lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 6,000 kronor;

d) med avslag å Eders Kungl. Maj:ts under 11 punkten gjorda framställning till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 39,800 kronor;

e) med avslag å Eders Kungl. Maj:ts under punkt 12 gjorda framställning till inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 3,500 kronor;

f) för anskaffande för lantmäterikontoret i Karlstad av kopior av vissa kartor med tillhörande handlingar å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor;

g) med avslag å Eders Kungl. Maj:ts under punkt 14 gjorda framställning för anskaffande för lantmäterikontorens i länen räkning av

kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jordområden å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 8,500 kronor;

h) för tilläggsavvittring i vissa delar av Västerbottens läns lappmark å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 30,000 kronor;

i) å extra stat för år 1920 såsom förslagsanslag, högst, anvisat dels för anställande under samma år hos lantmäteristyrelsen av en tjänsteman, benämnd byrådirektör, 6,600 kronor, varav 2,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar;

dels ock till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning hos nämnda styrelse, utöver härtill i styrelsens stat upptaget anslag, 11,700 kronor, eller tillhopa 18,300 kronor.

95:o) Under punkt 93 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till åtgärder för skifteslagsindelning i vissa delar av Kopparbergs län, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 80,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 28 januari 1919 avlåten proposition, nr 38, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att, för utarbetande på statsverkets bekostnad i huvudsaklig överensstämmelse med de i lantmäteristyrelsens utlåtande den 12 november 1918 angivna grunder av förslag till indelning i skifteslag av vissa delar av Kopparbergs län, på extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår, något som för övrigt torde vara en tämligen känd sak, att förhållandena i skiftesavseende inom vissa delar av Kopparbergs län äro så invecklade och oordnade samt för ett rationellt jordbruks bedrivande så besvärande, att en närmare reglering härav torde vara både önskvärd och behövlig. Riksdagen anser med hänsyn härtill lämpligt att, på sätt föreslagits såsom förberedande åtgärd för genomförande av laga skiften, förslag upprättas till skifteslagsindelning i vissa delar av länet. Icke heller har riksdagen något att erinra mot att detta sker på statsverkets bekostnad. Däremot kan riksdagen med hänsyn till det missnöje med de ifrågasatta åtgärderna, som uti särskilda hos riksdagens vederbörande utskott gjorda framställningar kommit till uttryck från befolkningens sida i vissa av de socknar inom länet, vilka enligt det föreliggande förslaget skulle komma att beröras av skifteslagsindelningen, icke förorda, att åtgärder

i nu ifrågavarande avseende utan vidare igångsättas i de med förslaget avsedda delarna av länet i fråga. Riksdagen håller nämligen före, att vid angivet förhållande utarbetandet av förslag till skifteslagsindelning bör inskränka sig till att omfatta allenast sådana kommuner, vilka efter från dem inhämtat yttrande genom beslut å kommunalstämma eller i annan av Kungl. Maj:t föreskriven ordning förklarat sig icke hava något att däremot erinra.

Någon anledning att på grund härav företaga nedsättning i det begärda anslagsbeloppet föreligger enligt riksdagens uppfattning icke, varför riksdagen biträder förslaget om anvisande för ändamålet av 60,000 kronor.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen för utarbetande på statsverkets bekostnad i huvudsaklig överensstämmelse med de i lantmäteristyrelsens utlåtande den 12 november 1918 angivna grunder av förslag till indelning i skifteslag av vissa delar av Kopparbergs län, i den mån vederbörande kommuner efter från dem inhämtat yttrande genom beslut å kommunalstämma eller i annan av Kungl. Maj:t föreskriven ordning förklarat sig icke hava något att däremot erinra på extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Rikets allmänna kartverk.

96:o) Under punkt 94 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels godkänna sådana ändringar i avlöningsstaten för rikets allmänna kartverk, att avlöningarna åt de i staten uppförda kvinnliga ritarna upptagas i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden denna dag för kvinnliga biträden av andra graden föreslagna belopp, till följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare avlöningsstatens slutsumma kommer att höjas från 222,700 kronor med 4,400 kronor till 227,100 kronor, dels ock vid bifall härtill höja bestämda anslaget till rikets allmänna kartverk från 206,445 kronor med 4,400 kronor till 210,845 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen under punkt 1 här ovan anført beträffande lönereglering för hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under nionde huvudtiteln, anställda ordinarie kvinnliga biträden, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels från och med år 1920 bestämt avlöningarna för de å staten

för rikets allmänna kartverk uppförda kvinnliga ritarna ävensom villkoren för avlöningarnas åtnjutande m. m. i överensstämmelse med vad riksdagen innevarande år beslutat i fråga om de hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under andra—åttonde huvudtitlarna, nu befintliga ordinarie kvinnliga biträdesbefattningarna i andra graden, till följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare avlöningsstatens slutsumma höjts från 222,700 kronor med 4,400 kronor till 227,100 kronor.

dels ock i anslutning härtill höjt bestämda anslaget till rikets allmänna kartverk från 206,445 kronor med 4,400 kronor till 210,845 kronor.

På grund härav komma de under anslagstiteln »rikets allmänna kartverk» å ordinarie stat upptagna anslag att utgöras av:

avlöningar, <i>bestämt anslag</i>	kronor 210,845
ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	» 29,455
kartarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i>	» 201,800
<hr/> Summa kronor 442,100	

97:o) Under punkt 95 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för diverse behov vid rikets allmänna kartverk å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor

Jämte det riksdagen år 1918 godkände nya stater för rikets allmänna kartverk samt höjde de ordinarie anslagen till detta verk, anvisade riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag å extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 16,000 kronor för diverse behov vid kartverket.

Enligt statsrådsprotokollet vid propositionen i ämnet, nr 373, var detta extra anslag beräknat sålunda:

Ökade resekostnader vid den geodetiska avdelningen	kronor 3,000:—
» » » » ekonomiska » »	5,000:—
» » » » topografiska » »	4,000:—
Biträde vid topografiska avdelningen för tillsyn och	
vård av förråd av kartor m. m.	» 2,000:—
Ökade bränslekostnader	» 2,000:—
<hr/> Summa kronor 16,600:—.	

Anslagsökningen, vilken belöper sig till 4,000 kronor, är betingad av de höjningar i biljettpris och skjutstaxor, som ägt rum sedan detta anslag i fjol bestämdes. Den begäres för såväl år 1919 som år 1920.

Framställningen föranleder icke någon riksdagens erinran.

Beträffande anslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har för diverse behov vid rikets allmänna kartverk å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

98:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 96 gjorda framställning har riksdagen till bestridande av kostnader för namngranskning för rikets allmänna kartverks behov å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

Geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar.

99:o) Under punkt 97 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels godkänna sådan ändring i staten för Sveriges geologiska undersökning, att anslagsposten till extra geologer och andra biträden samt vikariatsersättning höjes från 14,000 kronor med 6,000 kronor till 20,000 kronor, till följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma kommer att höjas från 101,780 kronor med 7,200 kronor, till 108,980 kronor, dels ock vid bifall härtill höja ordinarie anslaget till Sveriges geologiska undersökning från 101,530 kronor med 7,200 kronor till 108,730 kronor.

Därjämte ifrågasättes för beredande av ökade medel till extra personal m. m. vid undersökningen ett tilläggsanslag för år 1919 av 3,000 kronor.

Förslaget föranleder ingen riksdagens erinran. Beträffande tilläggsanslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har *dels* godkänt sådan ändring i staten för Sveriges geologiska undersökning, att anslagsposten till extra geologer och andra biträden samt vikariatsersättning höjes från 14,000 kronor med 6,000 kronor till 20,000 kronor, till följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma höjts från 101,780 kronor med 7,200 kronor till 108,980 kronor, *dels ock* höjt ordinarie anslaget till Sveriges geologiska undersökning från 101,530 kronor med 7,200 kronor till 108,730 kronor.

100:o) Under punkt 98 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten m. m. å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 92,500 kronor.

Det å extra stat utgående anslaget till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten m. m. anvisades för vardera av åren 1917 och 1918 med ett belopp av 40,500 kronor. På framställning av Kungl. Maj:t anvisade 1918 års lagtima riksdag till samma ändamål för år 1919 ett anslag av 72,700 kronor, enligt följande beräkning:

Rese- och traktamentsersättning	kronor 43,000
Inköp av materiel	» 2,500
Arvode till extra tjänstemän för kartarbeten	» 7,200
Tryckning av kartor, beskrivningar och uppsatser	» 20,000

Summa kronor 72,700.

Förhöjningen i jämförelse med det av 1917 års riksdag för år 1918 beviljade anslaget motiverades med de inträdda förhöjningarna å ångbåts- och järnvägsbiljetter, de i utsikt ställda och sedermera i kraft trädde förhöjningarna av dagtraktamentena under resor, höjning av hantlangarlöner, prisstegringen å för fältarbetena nödig materiel, de år 1917 inträdda förhöjningarna för kart- och boktryck, nödvändigheten att förbättra extrageologernas ställning genom att uppflytta dem till fjärde klassen i resereglementet samt slutligen nödvändigheten att anställa två extra tjänstemän för kartarbetenas påskyndande.

Då vissa av dessa förhållanden gjorde sig gällande redan under år 1918, begärdes och anvisades å tilläggsstat för detta år ett anslag å 12,700 kronor, vadan de för år 1918 tillgängliga medlen uppgingo till 53,200 kronor.

Den nu föreslagna anslagsökningen, 19,800 kronor, fördelar sig sålunda:

Rese- och traktamentsersättning	kronor 9,300
Inköp och underhåll av materiel	» 500
Tryckning av kartor, beskrivningar och uppsatser	» 10,000

Summa kronor 19,800.

Ökningarna äro föranledda av väsentlig höjning i maximiskjutselegan inom flertalet län och ökade biljettpriser ävensom av den allmänna prisstegringen.

Samma belopp har av departementschefen ansetts erforderligt jämväl såsom tilläggsanslag för innevarande år. Härtill återkommer riksdagen i särskild skrivelse.

Riksdagen har ingen erinran att göra mot de begärda anslagen.

Riksdagen har till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten m. m. å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 92,500 kronor.

101:o) Under punkt 99 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till expenser för Sveriges geologiska undersökning å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Å Sveriges geologiska undersöknings ordinarie stat finnes uppförd en anslagspost å 10,000 kronor till expenser.

För beredande av medel till mötande av de ökade expensutgifter, som förorsakas av undersökningens inflyttning i de nya lokalerna vid Frescati, har riksdagen anvisat anslag å extra stat för varje av åren 1914—1919. För vart och ett av åren 1915—1917 uppgick detta anslag till 8,800 kronor.

För år 1916 uppkom emellertid å anslaget till följd av höga pris å bränsle m. m. en brist på 4,903 kronor 7 öre. Till täckande av denna brist medgav 1917 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag, att viss vid 1916 års ingång befintlig besparing finge användas. Även för åren 1917 och 1918 ansågos utgifterna för de med anslaget avsedda ändamål skola komma att med omkring 5,000 kronor överskrida det förra anslagsbeloppet. På grund härav föreslog Kungl. Maj:t 1917 års riksdag att till detta ändamål anvisa å extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst, 18,800 kronor, samt medgiva, att till bestridande av dylika utgifter under år 1917 finge härav förskottsvis användas 5,000 kronor. Detta bifölls av riksdagen. För åren 1917 och 1918 blev alltså härtill disponibelt ett belopp av 13,800 kronor för vardera året.

För år 1919 har anslaget, huvudsakligen på grund av stegrade bränsleutgifter, höjts till 17,000 kronor.

Nu föreslås en ökning av anslaget för år 1920 med 8,000 kronor och ifrågasättes därjämte ett tilläggsanslag för år 1919 å samma belopp. Ökningen är huvudsakligast föranledd av stegrade omkostnader för värme. I övrigt hänför densamma sig till kostnader för rengöring och städning, elektrisk ström, telefon, skriv- och ritmateriel, diverse förbrukningsartiklar samt inbindning av böcker.

Behovet av de begärda anslagsbeloppen synes ådagalagt genom utredningen i ärendet. Rörande tilläggsanslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har till expenser för Sveriges geologiska undersökning å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

102:o) Under punkt 100 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till inredningsarbeten och anskaffning av möbler i Sveriges geologiska undersöknings lokaler anvisa å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Ifrågavarande framställning avser beredande i Sveriges geologiska undersöknings byggnad vid Frescati genom vissa ändringsarbeten av erforderligt arbetsutrymme för extrageologerna och tillfälliga arbetskrafter under byråarbetena ävensom anskaffande av inredning härtill. Dessa kostnader hava av departementschefen beräknats till 20,000 kronor, vilken kostnad denne ansett böra fördelas på de bägge åren 1919 och 1920 med 10,000 kronor vartdera året.

Då enligt vad utredningen ger vid handen verkligt behov föreligger av de ifrågasatta byggnadsarbetena och anskaffningarna, biträder riksdagen förslaget ifråga.

Rörande anslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har till inredningsarbeten och anskaffning av möbler i Sveriges geologiska undersöknings lokaler anvisat å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

103:o) Under punkt 101 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anställande av en vaktmästare vid Sveriges geologiska undersöknings museum å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,865 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår, att den föreslagne nye befattningshavaren, av vilken behov torde förefinnas, skulle i avlöningshänseende likställas med vissa vaktmästare vid vetenskapliga institutioner, s. k. institutionsvaktmästare, och avlöningen följaktligen utgå med 1,900 kronor, minskat med ett mot pensionsavgift för ordinarie befattningshavare svarande belopp, eller till 1,865 kronor.

Riksdagen biträder förslaget och har följaktligen för anställande av en vaktmästare vid Sveriges geologiska undersöknings museum å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,865 kronor.

104:o) Under punkt 102 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för fullföljande av den genom Sveriges geologiska undersöknings försorg anordnade praktiskt-geologiska undersökningen av fjälltrakterna i nordligaste delen av Jämtlands län och i Västerbottens län, förnämligast för utredning av därvarande malmförekomster, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 8,500 kronor.

Till anordnande genom Sveriges geologiska undersöknings försorg av en praktiskt-geologisk undersökning av fjälltrakterna i nordligaste delen av Jämtlands län och i Västerbottens län, förnämligast för utredning av därvarande malmförekomster, har riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat reservationsanslag av 14,000 kronor å tilläggsstat för år 1918 och av 6,500 kronor å extra stat för år 1919. Enligt den vid fjolårets statsverksproposition framlagda utredning beräknades kostnaden till inalles 27,000 kronor, varav 6,500 kronor nu skulle återstå att anvisa för år 1920.

Nu begäres för utförande av ifrågavarande undersökningsarbeten på grund av inträdda prisstegringar dels för år 1920 ett med 2,000 kronor förhöjt belopp, dels ock för år 1919 ett tilläggsanslag å nämnda belopp. Härjämte ifrågasättes, i betraktande att dessa undersökningar, enligt vad framgår av statsrådsprotokollet, ådagalagt befintligheten av malmförekomster, vilka möjligen vid närmare undersökning kunna visa sig vara av större betydelse, att en noggrannare undersökning av dem ofördröjligen sker. Härför har beräknats ett belopp av 58,000 kronor, som ansetts böra utgå för 1919.

Förslaget föranleder icke någon erinran från riksdagens sida.

Beträffande anslagsbeloppet för år 1919, tillhopa 60,000 kronor, anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har för fullföljande av den genom Sveriges geologiska undersöknings försorg anordnade praktiskt-geologiska undersökningen av fjälltrakterna i nordligaste delen av Jämtlands län och i Västerbottens län, förnämligast för utredning av därvarande malmförekomster, å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 8,500 kronor.

105:o) Under punkt 103 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels godkänna sådan ändring i staten för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, att avlöningarna till de å staten uppförda kvinnliga biträdena upptagas med de i statsrådsprotokollet över finansärenden denna dag föreslagna belopp, i följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma kommer att höjas från 94,700 kronor med 4,800 kronor till 99,500 kronor, dels vid bifall härtill höja bestämda anslaget till avlöningar vid ifrågavarande anstalt från 94,700 kronor med 4,800 kronor till 99,500 kronor, dels ock höja det under denna anslagstitel upptagna reservationsanslaget till arvoden åt observatörer från 35,000 kronor med 5,000 kronor till 40,000 kronor.

Ifrågavarande framställning avser en höjning av statens belopp

med 4,800 kronor, beroende dels på ifrågasatt reglering av de kvinnliga biträdenas avlöningar dels ock på att den av fjolårets lagtima riksdag beslutade löneförbättringen för vaktmästare nu jämväl bör införas i staten. Motsvarande ökning erfordras i det bestämda anslaget. Vidare föreslås en höjning i observatörernas arvoden med 300 kronor, vilket medför en ökad utgift av 1,900 kronor. Dessutom beräknas ett belopp av 3,100 kronor till gratifikationer samt arvodestillägg för speciellt svåra observationsförhållanden och för att möjliggöra överförande av frivilliga stationer till avlönade. Reservationsanslaget bör således ökas med tillhopa 5,000 kronor.

Mot vad sålunda föreslagits har riksdagen intet att erinra.

Under hänvisning tillika till vad riksdagen anfört under punkt 1 här ovan angående lönereglering för hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under nionde huvudtiteln, anställda ordinarie kvinnliga biträden får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* från och med år 1920 bestämt avlöningarna vid de å staten för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt uppförda kvinnliga biträdena ävensom villkoren för avlöningarnas åtnjutande m. m. i överensstämmelse med vad riksdagen innevarande år beslutat i fråga om de hos ämbetsverk och myndigheter, uppförda under andra—åttonde huvudtitlarna, nu befintliga ordinarie kvinnliga biträdesbefattningarna, i följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare statens slutsumma höjts från 94,700 kronor med 4,800 kronor till 99,500 kronor, *dels* i anslutning härtill höjt bestämda anslaget till avlöningar vid ifrågavarande anstalt från 94,700 kronor med 4,800 kronor till 99,500 kronor, *dels ock* höjt det under denna anslagstitel upptagna reservationsanslaget till arvoden åt observatörer från 35,000 kronor med 5,000 kronor till 40,000 kronor.

På grund härav har ordinarie anslaget till statens meteorologisk-hydrografiska anstalt upptagits sålunda:

bestämt anslag:

till avlöningar.....	kronor	99,500
----------------------	--------	--------

reservationsanslag:

till arvoden åt observatörer	»	40,000
» expenser	»	8,000
	Summa kronor	147,500.

106:o) Under punkt 104 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

Till diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt har å extra stat för år 1919 anvisats ett anslag av 63,200 kronor. Detta anslagsbelopp har grundat sig på följande beräkning:

Utvidgad väderlekstjänst	kronor 20,200
Resekostnader m. m.	» 18,000
Utgivande av publikationer	» 16,000
Underhåll av stationer och utrustning m. m.	» 9,000
	<hr/> kronor 63,200.

Anslagsposten utvidgad väderlekstjänst, vilken numera ansetts böra benämnas endast väderlekstjänst, har föreslagits höjd med 7,800 kronor till 28,000 kronor, beroende på att den internationella utväxlingen av väderlekstelegram nu antages komma att återupptagas i samma omfattning som före världskriget. För utveckling och förbättring av väderleksobservationerna medelst användning av ballonger beräknas 1,000 kronor. På väderlekstjänsten kommer alltså ett belopp av 29,000 kronor för år 1920. Å tilläggsstat för år 1919 begäres för detta ändamål ett anslag av 8,800 kronor. Till resekostnader m. m. föreslås ett med 3,000 kronor förhöjt belopp för åren 1919 och 1920. I de för publikationer avsedda medlen har föreslagits en ökning av 10,000 kronor för år 1920, varjämte samma belopp ansetts böra anslås å tilläggsstat för år 1919. I anslaget till underhåll av stationer och utrustning m. m. har icke föreslagits någon förändring.

De olika anslagsbeloppen kunna sammanfattas sålunda:

	För år 1919.	För år 1920.
Väderlekstjänst	kronor 8,800	29,000
Resekostnader m. m.	» 3,000	21,000
Utgivande av publikationer	» 10,000	26,000
Underhåll av stationer och utrustning	» —	9,000
	<hr/> Summa kronor 21,800	85,000.

Mot de föreslagna beloppen har riksdagen icke någon erinran att göra.

Rörande anslagen för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har för diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 85,000 kronor.

107:o) Under punkt 105 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att av det utav 1900 års riksdag för meteorologiska centralanstaltens förseende med dagliga meteorologiska telegram från Färöarna och Island beviljade anslag av 144,000 kronor å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 4,400 kronor.

Riksdagen har år 1900 för meteorologiska centralanstaltens förseende med dagliga meteorologiska telegram under tjugu års tid från Färöarna och Island beviljat ett anslag av 144,000 kronor. Härav ha hittills anvisats 42,438 kronor. I anledning av uppkomna besparingar har anvisning icke behövt ske för åren 1917 och 1918, och för år 1919 har anslaget inskränkts till 2,500 kronor. Anslaget har använts till abonnemang å dylika telegram för 6,000 francs för år hos det Store nordiske telegrafelskab i Köpenhamn. Under krigsåren har emellertid telegrafering ej kunnat ske, utan meddelandena försänts postledes.

Anslagets summa, som nu upptagits till ungefär samma belopp som före kriget, föranleder icke någon riksdagens erinran. Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen av det utav 1900 års riksdag för meteorologiska centralanstaltens förseende med dagliga meteorologiska telegram från Färöarna och Island beviljade anslag av 144,000 kronor å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 4,400 kronor.

108:o) I anslutning till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 106 framställda förslag har riksdagen såsom bidrag från Sverige för år 1920 till bekostande av den internationella kommissionens för vetenskaplig luftsegling publikation av undersökningar rörande de högre luftlagren å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 720 kronor.

109:o) Under punkt 107 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till fortsättande av de meteorologiska iakttagelserna vid naturvetenskapliga stationen i Abisko samt för publicerande av dylika iakttagelser vid nämnda station och stationen vid Vassijaure anvisa å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Till fortsättande av de sedan år 1905, först i Vassijaure och därefter i Abisko genom en enskild naturvetenskaplig kommitté bedrivna

och bekostade meteorologiska iakttagelserna har riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat å extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 3,150 kronor, varav avsetts 2,400 kronor för observatörens avlöning, instrumentens underhåll m. m. samt 750 kronor för iakttagelsernas bearbetning.

Av anslagsökningen, som belöper sig till 6,850 kronor, hänför sig 840 kronor till höjning av den vid observationsstationen anställda observatorns avlöning, vilken nu utgår med 2,160 kronor, 450 kronor till kostnaderna för iakttagelsernas bearbetning och 60 kronor till utgifterna för instrumentens underhåll. Såsom nytt anslag ingår i nämnda belopp en summa av 5,500 kronor för iakttagelsernas publicerande. Dessutom ifrågasättes ett tilläggsanslag för år 1919 å 900 kronor.

Framställningen föranleder ingen erinran från riksdagens sida. Beträffande tilläggsanslaget anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har till fortsättande av de meteorologiska iakttagelserna vid naturvetenskapliga stationen i Abisko samt för publicerande av dylika iakttagelser vid nämnda station och stationen vid Vassijaure anvisat å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

110:o) Under punkt 108 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att ett belopp av 1,750 kronor av det utav 1918 års lagtima riksdag å tilläggsstat för samma år anvisade anslag å 3,500 kronor till utförande av meteorologiska observationer å Pärtetjåkko samt det av samma riksdag å extra stat för år 1919 till enahanda ändamål beviljade anslag å 7,000 kronor må användas såsom bidrag till bekostande av tryckning av de meteorologiska observationer, som under tiden från den 1 juli 1914 till den 15 september 1918 anstälts å Pärtetjåkko, dels ock för bestridande av ytterligare kostnader för tryckning av berörda observationer under angivna tidrymd bevilja ett anslag av 26,250 kronor och därav å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa 8,750 kronor.

Sedan under åtskilliga år anslag under åttonde huvudtiteln beviljats av riksdagen för fullföljande av professor Axel Hambergs vetenskapliga undersökningar av en del av Lule lappmarks fjällområde, beviljade 1916 års riksdag till fortsättande under två år från och med juli 1916 av de meteorologiska observationerna å Pärtetjåkko ett anslag av 12,000 kronor. Härav anvisades för år 1917 6,000 kronor. Av 1917 års riksdag har såsom reservationsanslag å 1918 års stat anvisats återstoden. Vid vardera anvisningen medgavs, att 3,000 kronor, som voro avsedda för senare delen av det löpande året, finge utgå förskottsvis.

Av 1918 års lagtima riksdag hava för dessa observationers fortsättande anvisats dels å tilläggstat 3,500 kronor, som voro avsedda för senare halvåret 1918, och dels å extra stat för år 1919 ett anslag av 7,000 kronor, avsett för kalenderåret 1919. Bägge anslagen anvisades såsom reservationsanslag.

Riksdagen ansluter sig till vad departementschefen till statsrådsprotokollet anfört och får sålunda anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att ett belopp av 1,750 kronor av det utav 1918 års lagtima riksdag å tilläggstat för samma år anvisade anslag å 3,500 kronor till utförande av meteorologiska observationer å Pärtetjåkko samt det av samma riksdag å extra stat för år 1919 till enahanda ändamål beviljade anslag å 7,000 kronor må användas såsom bidrag till bekostande av tryckning av de meteorologiska observationer, som under tiden från den 1 juli 1914 till den 15 september 1918 anställts å Pärtetjåkko;

dels ock för bestridande av ytterligare kostnader för tryckning av berörda observationer under angivna tidrymd beviljat ett anslag av 26,250 kronor och därav å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisat 8,750 kronor.

111:o) Under punkt 109 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till utförande av hydrogeologiska specialundersökningar för den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten anvisa å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag å 5,000 kronor.

Till de i den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten ingående, genom Sveriges geologiska undersökning utförda hydrogeologiska specialundersökningarna har å extra stat för år 1919 i likhet med för föregående år anvisats ett särskilt förslagsanslag å högst 3,000 kronor.

Förevarande framställning innebär en höjning av anslaget för år 1920 med 2,000 kronor, varjämte begäres ett tilläggsanslag för år 1919 å samma belopp.

Då det nuvarande anslaget bibehållits oförändrat alltsedan år 1908, synes riksdagen i betraktande av därefter inträdda prisstegringar skäligt att beloppet höjes på sätt föreslagits. Ej heller har riksdagen något att erinra mot att å anslaget för år 1920 gives reservationsanslags natur.

Rörande anslaget för år 1919 anmäler riksdagen i särskild skrivelse, nr 9 B, sitt beslut.

Riksdagen har till utförande av hydrogeologiska specialundersökningar för den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten anvisat å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Veterinärväsendet.

112:o) Under punkt 110 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvidan på den proposition angående ändringar i staten för veterinärhögskolan, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, i ordinarie anslaget till nämnda högskola beräkna en förhöjning från 187,150 kronor med 13,200 kronor till 200,350 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 184 framställt förslag i ämnet.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 337, anmält, har riksdagen dels godkänt sådana ändringar i staten för veterinärhögskolan, att tillämpas från och med år 1920, att däri uppföres ej mindre en laborator i födoämneshygien och helminthologi (samt bakteriologi) med lön 3,600 kronor och tjänstgöringspenningar 2,000 kronor samt två ålderstillägg å 500 kronor efter respektive 5 och 10 år, än även en automobilförare med lön 1,100 kronor, tjänstgöringspenningar 650 kronor och ortstillägg 150 kronor jämte tre ålderstillägg å 100 kronor efter respektive 3, 6 och 9 år, varemot ur staten utesluts det nuvarande arvudet å 1,500 kronor till en lärare i kött- och mjölkkontroll samt de vid professorn i patologisk anatomi nu förekommande orden: (och bakteriologi);

i följd varav och på grund tillika av 1918 års lagtima riksdags beslut angående avlöningsförbättring för vaktmästare och därmed likställda statens slutsumma höjts från 214,100 kronor med 11,300 kronor till 225,400 kronor;

dels i anslutning härtill höjt ordinarie anslaget till veterinärhögskolan från 187,150 kronor med 11,050 kronor till 198,200 kronor;

dels ock förklarat, att för åtnjutande av de för bemälda laborator och automobilförare upptagna avlöningar skola i tillämpliga delar gälla nuvarande avlöningsvillkor för ordinarie befattningshavare å högskolans stat samt i fråga om automobilföraren jämväl de särskilda villkor, som av 1918 års lagtima riksdag fastställts beträffande vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

113:o) Under punkt 111 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till stat för veterinärinrättningen i Skara att tillämpas från och med år 1920 ävensom förklara, att de villkor och bestämmelser, som gälla för åtnjutande av de i veterinärinrättningens nu-

varande stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar, skola vara gällande även i fråga om avlöningarna å den nya staten; dels medgiva, att nuvarande innehavaren av befattningen såsom föreståndare vid veterinärinrättningen skall äga att för åtnjutande av ålderstillägg såsom föreståndare enligt den nya staten tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring såsom föreståndare därstädes; dels ock vid bifall härtill höja ordinarie anslaget till veterinärinrättningen i Skara från 4,400 kronor med 4,100 kronor till 8,500 kronor.

Under anslagstiteln »veterinärundervisningen» finnes uppfört ett ordinarie anslag å 4,400 kronor till veterinärinrättningen i Skara. För denna inrättning är stat fastställd av riksdagen år 1908 med vissa ändringar år 1916 och lyder sålunda:

	Lön	Tjänstgöringspennin- gar	Summa
1 föreståndare, lektor	2,600	1,400	4,000
1 instruktionssmed	1,000	700	1,700
Betjäning (hovslagare; fodermarsk, tillika förste stalldräng; andre stalldräng) högst	—	—	3,200
Vikariatsersättning	—	—	200
Premier åt lärlingarna, motsvarande avkastningen av det utav E. U. Ugglä, A. Hellstadius och N. Thunberg för ändamålet donerade kapital	—	—	75
Veterinärinrättningens övriga utgifter	—	—	3,125
Summa kronor	—	—	12,300

Anmärkningar:

1. För föreståndaren kan avlöningen höjas efter 5 år med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor samt efter nya 5 år med ytterligare 500 kronor och efter än ytterligare 5 år ånyo med 500 kronor.

Av varje sådant ålderstillägg skola 350 kronor utgöra lön och 150 kronor tjänstgöringspennningar.

2. För instruktionssmeden kan lönen höjas efter 5 år med 200 kronor och efter ytterligare 5 år med likaledes 200 kronor.

3. Därest fri bostad åtnjutes, skall avdrag av lönen ske för föreståndaren med 500 kronor och för instruktionssmeden med 300 kronor årligen.

4. Instruktionssmeden äger årligen, efter det räkenskaperna avslutats och av styrelsen godkänts, uppbära 10 procents andel av den å rörelsen i smedjan under året uppkomna nettovinsten. Av återstoden av sagda nettovinst må användas erforderligt belopp för anställande av extra betjäning i smedjan.

Enligt vad som inhämtas av statsrådsprotokollet vid propositionen nr 184 till 1916 års riksdag har beräknats, att till gäldande av utgifterna enligt staten och den i anmärkningen 4 omförmälda provision, uppskattad till 200 kronor, skulle, sedan 800 kronor avgått för fria bostäder, användas inrättningens inkomster av fastigheter och kapital samt av rörelsen i smedjan, tillhopa beräknade till 7,300 kronor, så att det därutöver behövliga anslaget kunde begränsas till 4,400 kronor.

Ändringarna år 1916 avsågo att ordna vissa förhållanden angående betjäningen. Under det att förut ett belopp av 2,500 kronor upptagits »till betjäning», infördes nu i staten anslagsposten å 3,200 kronor till tre uppgivna befattningshavare samt tillades slutet av anmärkningen 4.

Nu föreslås sådan ändring i anstaltens stat, att föreståndarens avlöning, nu 4,000 kronor, uppföres i likhet med vad i förlidet år bestämdes för läroverkslektorer eller till 5,800 kronor jämte två ålders-tillägg å 500 kronor samt instruktionssmedens avlöning, nu 1,700 kronor, höjes till 3,000 kronor. Härjämte ifrågasättes höjning av maximibeloppet av de tre under titeln »betjäning» i staten upptagna befattningshavarnas sammanlagda avlöning med 1,000 kronor. Ökningen i staten blir sammanlagt 4,100 kronor. Riksdagen biträder detta förslag och har därför

dels godkänt det av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till stat för veterinärinrättningen i Skara att tillämpas från och med år 1920 ävensom förklarat, att de villkor och bestämmelser, som gälla för åtnjutande av de i veterinärinrättningens nuvarande stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar, skola vara gällande även i fråga om avlöningarna å den nya staten;

dels medgivit, att nuvarande innehavaren av befattningen såsom föreståndare vid veterinärinrättningen skall äga att för åtnjutande av ålderstillägg såsom föreståndare enligt den nya staten tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring såsom föreståndare därstädes;

dels ock i anslutning härtill höjt ordinarie anslaget till veterinärinrättningen i Skara från 4,400 kronor med 4,100 kronor till 8,500 kronor.

På grund av riksdagens beslut i de två näst föregående punkterna har anslagstiteln »veterinärundervisningen» höjts med inalles 15,150 kronor eller från 191,550 kronor till 206,700 kronor.

114:o) Under punkt 112 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående personliga arvodesförhöjningar för vissa befattningshavare vid veterinärhögskolan, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 4,800 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 184 framställt förslag i ämnet.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 337, anmält, har riksdagen för beredande av personligt ålderstillägg å 1,600 kronor till en var av prosektorn Erik Agduhr samt laboratorerna Nils Olof Engfeldt och Gerhard Carl Ebbe Forssell, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, anvisat å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag, högst, 4,800 kronor.

115:o) Under punkt 113 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till diverse behov vid veterinärhögskolan, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 133,500 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 184 framställt förslag i ämnet.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 337, anmält har riksdagen till diverse behov vid veterinärhögskolan anvisat å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 133,500 kronor.

116:o) Under punkt 114 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående ny stat för statens veterinärbakteriologiska anstalt, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, i anslaget till denna anstalt beräkna en förhöjning från 42,700 kronor med 32,800 kronor till 75,500 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 181 framställt förslag i ämnet.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 314, anmält har riksdagen dels godkänt i skrivelsen intaget förslag till stat för statens veterinärbakteriologiska anstalt, att tillämpas från och med år 1920, ävensom i densamma intagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningsförmåner;

dels förklarat, att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder ordinarie befattning vid statens veterinärbakteriologiska

anstalt, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt att den innehavare av ordinarie befattning vid nämnda anstalt, vilken icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de enligt dittills gällande stat honom tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock i anslutning härtill höjt bestämda anslaget till statens veterinärbakteriologiska anstalt från 26,700 kronor med 34,300 kronor till 61,000 kronor, till följd varav med inräknande av ordinarie reservationsanslaget å 16,000 kronor till beredning av tuberkulin och sera m. m. ordinarie anslagen till ifrågavarande anstalt komma att uppgå till inalles 77,000 kronor.

117:o) Under punkt 115 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvidan på den proposition angående diverse behov vid statens veterinärbakteriologiska anstalt, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 17,550 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 181 framställt förslag i ämnet.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 314, anmält, har riksdagen för år 1920 å extra stat anvisat

till förstärkning av den i staten för statens veterinärbakteriologiska anstalt upptagna anslagspost till belysning, bränsle, gas, vatten, renhållning m. m. ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor,

till förstärkning av den i samma stat upptagna anslagspost till beredning av tuberkulin och sera m. m. ett reservationsanslag av 6,000 kronor,

till kostnader för inrättande vid ifrågavarande anstalt av anordningar för bakteriologisk köttkontroll ett förslagsanslag, högst, 4,650 kronor,

samt till bestridande av en del av kostnaderna för utövande av dylik köttkontroll ett reservationsanslag av 2,900 kronor.

Vägunderhållet och skjutsväsendet.

118:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:t under punkt 116 gjorda framställning har riksdagen å extra stat för år 1920 anvisat för bestridande av statsverkets andel i kostnaden för vägdeltningar såsom förslagsanslag 25,000 kronor.

119:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 117 gjorda framställning har riksdagen till understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

120:o) Under punkt 118 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående understöd till svenska vägföreningen, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 15,000 kronor.

Härefter har Eders Kungl. Maj:t i en den 7 februari 1919 avlåten proposition, nr 75, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till understöd åt svenska vägföreningen å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 7,000 kronor.

Riksdagen har till understöd åt svenska vägföreningen å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 7,000 kronor.

Diverse.

121:o) Under punkt 119 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående höjning av ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, i detta anslag beräkna en förhöjning från 140,000 kronor med 110,000 till 250,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en den 11 mars 1919 avlåten proposition, nr 355, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen bland annat att höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg från 140,000 kronor med 110,000 kronor till 250,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 340, anmält, har riksdagen med avslag å Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning uppfört nuvarande ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg med oförändrat belopp, 140,000 kronor.

122:o) Under punkt 120 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition angående anslag till jordförmedlingsbyråer, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1920 beräkna ett anslag av 26,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 106 framställt förslag i ämnet.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 339, anmält har riksdagen till jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen på extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 26,000 kronor.

123:o) Under punkt 121 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till insamlande av jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

För vart och ett av åren 1913—1918 har riksdagen på extra stat beviljat anslag av 25,000 kronor till insamlande av jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar. För motsvarande ändamål under år 1919 har anvisats ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

I statsrådsprotokollet gjorda beräkningar hava givit vid handen, att enligt vad med stor visshet kan förutsägas samtliga på år 1920 belöpande kostnader av ifrågavarande slag måste helt täckas av samma års anslag utan att härför kunna påräknas några reserverade medel.

Då enligt vad departementschefen anført erfarenheten under år 1918 gjort det antagligt, att ett med 10,000 kronor förhöjt anslag för ifrågavarande ändamål blir behövt för år 1920, får riksdagen anmäla, att riksdagen till insamlande av jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

124:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 122 därom gjorda framställning har riksdagen å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 29,000 kronor, att av Kungl. Maj:t användas till befrämjande av avsättningen i främmande länder av alster av svenska lantbruket och dess binäringar samt fiskerinäringen.

125:o) Under punkt 123 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnaden för Sveriges deltagande i internationella lantbruksinstitutet i Rom å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Riksdagen anvisade på Kungl. Maj:ts förslag för vart och ett av åren 1907—1913 å extra stat ett belopp av 5,000 kronor för bestridande av kostnaden för Sveriges deltagande i internationella lantbruksinstitutet i Rom. För år 1914 voro befintliga besparingar tillräckliga att bestrida kostnaderna. För år 1915 anvisades å extra stat 7,000 kronor, men för år 1916 behövdes på grund av uppkommen behållning icke något anslag. Av samma anledning hava anslagen kunnat inskränkas för vartdera av åren 1917 och 1918 till 2,000 kronor och för år 1919 till 4,000 kronor.

Sveriges årliga andel i kostnaderna för detta institut har i statsrådsprotokollet beräknats till omkring 5,000 kronor.

Framställningen i fråga föranleder icke någon riksdagens erinran. Riksdagen har följaktligen till bestridande av kostnaden för Sveriges deltagande i internationella lantbruksinstitutet i Rom å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

126:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 124 gjorda framställning har riksdagen till understöd åt föreningar för jordbrukskredit å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 35,000 kronor.

127:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 125 därom gjorda framställning har riksdagen för inventering av odlingsjord å kronomarker i Norrland och Dalarna å extra stat för år 1920 anvisat ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

128:o) Under punkt 126 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att upplåtelser av kolonat å Hamra kronopark i Gävleborgs län, Ansjö kronopark i Jämtlands län, Aronsjökullarnas samt Östra och Västra Jörnsmarkens kronoparker i Västerbottens län ävensom Ängeså kronopark i Norrbottens län må ske i huvudsaklig överensstämmelse med norrländska kolonisationskommitténs i statsrådsprotokollet framlagda förslag, dels ock såväl för anordnande av dessa kolonat som ock för fullföljande av den år 1918 beslutade kolonisationen å Rönnlidens, Luspbergets och Metsekens kronoparker i Västerbottens län samt

Djupsjö kronopark i Norrbottens län anvisa å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 490,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 66, anmält, har riksdagen *dels* medgivit, att upplåtelser av kolonat å Hamra kronopark i Gävleborgs län, Ansjö kronopark i Jämtlands län, Aronsjökullarnas samt Östra och Västra Jörnsmarkens kronoparker i Västerbottens län ävensom Ängeså kronopark i Norrbottens län må ske i huvudsaklig överensstämmelse med norrländska kolonisationskommitténs i statsrådsprotokollet framlagda förslag,

dels ock såväl för anordnande av dessa kolonat som ock för fullföljande av den år 1918 beslutade kolonisationen å Rönnlidens, Luspbergets och Metsekens kronoparker i Västerbottens län samt Djupsjö kronopark i Norrbottens län anvisat å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 490,000 kronor.

129:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 127 gjorda framställning har riksdagen till berberisbuskens utrotande i de trakter av landet, där den förekommer i större mängd, å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag, högst, 15,000 kronor att utgå i den mån motsvarande belopp av enskilda, kommuner, landsting eller hushållningssällskap för ändamålet tillskjutes och i övrigt på de villkor och enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t må äga föreskriva.

130:o) Under punkt 128 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag för år 1920 till åtgärder i prisreglerande syfte, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för sagda år beräkna ett anslag av 5,000,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 341 framställt förslag i ämnet.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 336, anmält har riksdagen till åtgärder i prisreglerande syfte anvisat å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 5,000,000 kronor.

131:o) Under punkt 129 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition angående anslag för år 1920 för beredande av lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för sagda år beräkna ett anslag av 5,000,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 342 framställt förslag i ämnet.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 335, anmält, har riksdagen för beredande av lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet i statsrådsprotokollet för den 18 mars 1919 tillstyrkta grunder anvisat å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 5,000,000 kronor.

132:o) Under punkt 130 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av bidrag i enlighet med de av 1918 års lagtima riksdag godkända grunder till odlingsföretag å fastmarksjord, myr- och torvjord samt sidlänta ängsmarker ävensom till förbättrande av betes- och ängsmarker anvisa å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 3,600,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 251, anmält, har riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning för beredande av bidrag i enlighet med de av 1918 års lagtima riksdag godkända grunder till odlingsföretag å fastmarksjord, myr- och torvjord samt sidlänta ängsmarker ävensom till förbättrande av betes- och ängsmarker anvisat å extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 3,600,000 kronor.

133:o) Under punkt 131 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnaderna för odlingsorganisationen å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 1,150,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 250, anmält har riksdagen till bestridande av kostnaderna för odlingsorganisationen å extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 1,150,000 kronor.

134:o) Under punkt 132 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvidan på den proposition angående odlingsbidrag till vissa krononybyggare i Norrbottens län, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna å extra stat för år 1920 ett anslag av 10,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i proposition, nr 139, framställt förslag i ämnet.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 319, anmält, har riksdagen dels till beredande av odlingsbidrag utan återbetalningsskyldighet åt innehavare av vissa krononybyggen i Norrbottens län anvisat å extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 10,000 kronor;

dels ock beslutat, att för erhållande och tillgodonjutande av dylikt odlingsbidrag skola gälla de av chefen för jordbruksdepartementet i sådant avseende tillstyrkta allmänna villkor och bestämmelser.

135:o) Under punkt 133 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående förhöjning av ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, i detta anslag beräkna en höjning från 650,000 kronor med 350,000 kronor till 1,000,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en den 11 mars 1919 avlåten proposition, nr 355, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar från 650,000 kronor med 200,000 kronor till 850,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 340, anmält, har riksdagen höjt nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar från 650,000 kronor med 60,000 kronor till 710,000 kronor.

136:o) Under punkterna 134 och 135 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, å extra stat för år 1920 under nionde huvudtiteln beräkna dels för beredande av tillfällig lönerreglering under år 1920 åt vissa ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen ett anslag av 300,000 kronor dels ock till förstärkning under år 1920 av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel ett anslag av 70,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en den 27 maj 1919 dagtecknad proposition, nr 409, framlagt förslag om avsättande å riksstaten för år 1920 utom huvudtitlarna av visst belopp för nu ifrågasvarande ändamål.

Enligt riksdagens skrivelse nr 342 har riksdagen bifallit nämnda proposition.

På grund härav har några anslag för ifrågasvarande ändamål ej uppförts under nionde huvudtiteln.

137:o) Under punkt 136 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till beredande i enlighet med de i statsrådsprotokollet över

finansärenden för den 9 januari 1919 angivna grunder av extra lönetillägg för år 1920 åt en del tjänstemän vid under jordbruksdepartementet lydande stater å extra stat för år 1920 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp av 1,000 kronor.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under ifrågavarande punkt gjorda framställning och i överensstämmelse med vad riksdagen beslutat beträffande andra departement, har riksdagen till beredande i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 9 januari 1919 angivna grunder av extra lönetillägg för år 1920 åt en del tjänstemän vid under jordbruksdepartementet lydande stater å extra stat för år 1920 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp av 1,000 kronor.

138:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under nionde huvudtiteln, har Eders Kungl. Maj:t icke föreslagit annan förändring, än att för jämnande av huvudtitelns slutsumma föreslagits en höjning av det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader från dess nuvarande belopp 32,321 kronor med 35 kronor till 32,356 kronor.

Riksdagen får härigenom för Eders Kungl. Maj:t tillkännagiva, att samtliga ordinarie anslag under nionde huvudtiteln, som härovan icke blivit särskilt omförmälda, för år 1920 fastställts till samma belopp, som uti innevarande års riksstat; dock att i förslagsanslaget till bestridande av tryckningskostnader gjorts den jämkning, som för jämnande av huvudtitelns slutsumma är erforderlig.

Stockholm den 12 juni 1919.

Med undersåtlig vördnad.

Tabell över anslagen under riksstatens för år 1920 nionde huvudtitel. Jordbruksdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.					
1	Departementschefen			17,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli			118,800	
3	Egnahemsavdelning inom jordbruksdepartementet, <i>förslagsanslag</i> , högst				22,000
	Säger för departementet			135,800	22,000
B. Lantbruksstyrelsen.					
1	Lantbruksstyrelsen			158,300	
C. Lanthushållningen.					
1	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar			428,950	
2	Lantbruksingenjörer och deras biträden			110,800	
3	Assistenter hos lantbruksingenjörer, <i>förslagsanslag</i> , högst				63,000
	Undervisningsanstalter:				
	Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar:				
	<i>Bestämt anslag:</i>				
4 a	Lantbruksinstitutet m. m. 477,650				
	<i>Förslagsanslag:</i>				
4 b	Understöd åt lantmannaskolor	400,000			
4 c	Understöd åt lanthushållsskolor	175,000			
4 d	Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter	100,000			
4 e	Ålderstillägg åt föreståndare och lärare vid lantbruksskolor, <i>förslagsanslag</i>	8,000	683,000	1,160,650	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
5	Ökat understöd åt lantmannaskolor, <i>förslags-</i> <i>anslag</i>				
6	Bränsle m. m. vid lantbruksinstitutet vid Ultuna, <i>förslagsanslag</i> , högst		60,000		
7	Läringsbyggnad vid Ultuna, <i>reservationsanslag</i>		21,000		
8	Bränsle m. m. vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, <i>förslagsanslag</i> , högst		100,000		
9	Höjda stipendier åt elever vid lägre lantbruks- undervisningsanstalter, <i>förslagsanslag</i>		13,500		
10	Utbildningskurser för kontrollassistenter, <i>re-</i> <i>servationsanslag</i>		30,000		
11	Utbildningskurser för ladugårdsförmän m. fl., <i>reservationsanslag</i>		14,800		
12	Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna, <i>reservationsanslag</i>		36,000		
13	Jordbrukskonsulenter, <i>reservationsanslag</i>		7,000		
14	Vandringsrättare, <i>reservationsanslag</i>		150,000		
15	Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel, <i>reservationsanslag</i>		48,000		
16	Utbildande av en stipendiat i boskapsskötsel och mejerihushållning m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst		2,000		
17	Statsbidrag åt lantbruksskolan vid Rim- forsa, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,500		
18	Statsbidrag för utbildning av lärarinnor i lant- hushållning å Brogård, <i>förslagsanslag</i> , högst		11,000		
			8,500	1,160,650	503,300
	Hästaveln:				
	Hästavelns förbättrande:				
19 a	<i>Reservationsanslag</i> 388,800				
	<i>Förslagsanslag</i> :				
19 b	Friheter 1,070	389,870			
20	Ökat arbetsbiträde vid stuteriöverstyelsen, <i>för-</i> <i>slagsanslag</i> , högst		5,600		
21	Extra personal vid flyinge hingstdepå, <i>förslags-</i> <i>anslag</i> , högst		4,630		
22	Åtgärder för inhemska häststammar, <i>reserva-</i> <i>tionsanslag</i>		20,000		
23	Stamsbokföring rörande hästar, <i>reservationsan-</i> <i>slag</i>		10,000	389,870	40,230
	Boskapsskötsel m. m.:				
24	Förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren, <i>förslagsanslag</i>	50,000			
25	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,500		
26	Avelscentra för nötboskap, <i>reservationsanslag</i>		32,000		
27	Främjande av nötboskapsaveln inom Norrbottens län, <i>förslagsanslag</i> , högst		5,000		
28	Förekommande och hämmande av tuberkelsjuk- domar hos nötkreaturen, <i>reservationsanslag</i>		110,000		
29	Höjande av landets svinavel, <i>reservationsanslag</i>		65,000		

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
30	Fåravelns befrämjande, <i>reservationsanslag</i> ...		35,000		
31	Fjäderfåavelns befrämjande, <i>reservationsanslag</i> ...		20,000		
32	Biskötselns befrämjande, <i>reservationsanslag</i> ...		12,000	50,000	280,500
33	Maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst				32,000
	Kemiska stationer m. m.:				
34	Kemiska stationer för jordbrukets och näringar- nas behov, <i>förslagsanslag</i> , högst		64,000		
35	Kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norr- bottens län, <i>förslagsanslag</i> , högst		22,300		86,300
	Befrämjande av mossodlingar:				
36	Svenska mosskulturföreningen, <i>förslagsanslag</i> , högst		73,000		
37	Försöksgårdar å myrjord i Norrland, <i>förslags- anslag</i> , högst		52,200		125,200
38	Trädgårdsodlingens befrämjande, <i>reservationsan- slag</i>				32,300
	Befrämjande av fröodlingen:				
39	Understöd åt frökontrollanstalter, <i>förslagsan- slag</i> , högst		10,000		
40	Befordrande av inhemsk fröodling, <i>reserva- tionsanslag</i>		5,000		
41	Sveriges utsädesförening, <i>förslagsanslag</i> , högst		133,500		148,500
42	Linodlingens främjande, <i>reservationsanslag</i>				16,000
	Mindre jordbruket:				
43	Höjande av det mindre jordbruket, <i>reserva- tionsanslag</i>		400,000		
44	Främjande av ordnad bokföring vid mindre jord- bruk, <i>förslagsanslag</i>		15,000		415,000
45	Fortgående smörprovningar, <i>reservationsanslag</i>				10,000
	Vattenavtappningar m. m.:				
46	Norrländska avdikningsanslaget, <i>reservations- anslag</i>		200,000		
47	Allmänna avdikningsanslaget, <i>reservationsan- slag</i>		800,000		
48	Tilläggsbidrag till vissa med bidrag från norr- ländska avdikningsanslaget understödda före- tag, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,000,000		
49	Tilläggsbidrag till vissa med bidrag från all- männa avdikningsanslaget understödda före- tag, <i>förslagsanslag</i> , högst		200,000		2,200,000
	Torvtillgångarnas tillgodogörande:				
50	Åtgärder för torvtillgångarnas tillgodogörande, <i>reservationsanslag</i>		100,000		
51	Torvingenjörer och torvassistenter, <i>förslagsan- slag</i> , högst		55,900		
52	Upprätthållande av en torvskola, <i>förslagsan- slag</i> , högst		10,400		
53	Undersökning av staten tillhöriga mossar, <i>re- servationsanslag</i>		9,500		

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
54	Undersökningar av torvmarker i södra Sverige, <i>reservationsanslag</i>		124,000		299,800
	Hussløjden:			25,000	
55	Befrämjande av hussløjden				
56	En andre instruktör i hussløjde m. m., <i>förslags-</i> <i>anslag</i> , högst				4,500
57	Lindring av fraktkostnader vid transport å järn- väg av kalk m. m. för jordbrukets behov, <i>för-</i> <i>slagsanslag</i>				2,000,000
	Landsbygdens elektrifiering:				
58	Landsbygdens elektrifiering, <i>förslagsanslag</i> , högst		100,000		
59	Statskonsulent för landsbygdens elektrifiering m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst		15,000		115,000
60	Upplysningsverksamhet angående försäljnings- föreningar, <i>förslagsanslag</i> , högst				10,000
	Säger för lanthushållningen			2,165,270	6,381,630
	D. Fiskeriväsendet.				
1	Fiskerinäringsens understöd			140,000	
2	Undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare, <i>reservationsanslag</i>				1,550
3	Södra Sveriges fiskeriförening, <i>förslagsanslag</i> , högst				22,000
	Hydrografisk-biologiska havsundersökningar:				
4	Hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven, <i>reservationsan-</i> <i>slag</i>		34,100		
5	Underhålls- och driftkostnad för fartyget Skage- rak, <i>reservationsanslag</i>		98,000		
6	Försäkring av fartyget Skagerak, <i>förslagsan-</i> <i>slag</i> , högst		14,400		146,500
7	Underhålls- och driftkostnad för fartyget Eystra- salt, <i>reservationsanslag</i>				15,000
	Fiskehamnar:				
8	Utförande av vissa fiskehamnar, <i>reservations-</i> <i>anslag</i>		2,000,000		
9	Understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader, <i>reservationsanslag</i>		150,000		2,150,000
	Säger för fiskeriväsendet			140,000	2,335,050
	E. Skogsväsendet.				
	Skogsundervisning m. m.:				
1	Skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt	220,700			
2	Docentstipendium vid skogshögskolan m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst		6,200		

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3	Personligt ålderstillägg åt extra läraren G. Grönberg, <i>förslagsanslag</i> , högst		500		
4	Diverse behov vid skogshögskolan, <i>reservationsanslag</i>		75,200		
5	Diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt, <i>reservationsanslag</i>		28,250		
6	Specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föringring, <i>reservationsanslag</i> ..		26,400		
7	Den lägre skogsundervisningen och skogshushållning i allmänhet	178,000			
8	Byggnadsarbeten vid statens skogsskolor, <i>reservationsanslag</i>		80,000		
9	Fortsättningskolan vid Kloten, <i>förslagsanslag</i> , högst		27,250	398,700	243,800
	Skogsvård m. m.:				
10	Tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna och Särna socken	500,000			
11	Tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland	347,000			
12	Skogsvård å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens län samt Särna socken, <i>reservationsanslag</i>		98,000		
13	Skogsodlingens befrämjande, <i>reservationsanslag</i>		90,000		
14	Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, <i>reservationsanslag</i>		67,500	847,000	255,500
15	Släckning av skogseld, <i>förslagsanslag</i>			50,000	
	Säger för skogsväsendet			1,295,700	499,300
	F. Lantmäteriväsendet.				
	Lantmäteristaten:				
1	Lantmäteristaten	536,400			
2	Lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, <i>reservationsanslag</i>		6,000		
3	Ökat arbetsbete hos lantmäteristyrelsen, <i>förslagsanslag</i> , högst		18,300		
4	Arvoden åt vissa lantmäterianskultanter, <i>förslagsanslag</i> , högst		105,000		
5	Lantmäteriundervisningen, <i>reservationsanslag</i>		39,800		
6	Kostnader för vissa av lantmätare företagna tjänsteresor, <i>förslagsanslag</i>		20,000		
7	Reparation och renovation av kartor i lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i> ..		15,000		
8	Nya registratur och arkivens ordnande i lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i> ..		8,000		
9	Inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i>		3,500		
10	Anskaffande för lantmäterikontoret i Karlstad av kopior utav vissa kartor m. m., <i>reservationsanslag</i>		10,000		

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
11	Skrivhjälp å lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i>		40,000		
12	Kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jordområden, <i>reservationsanslag</i>		8,500	536,400	274,100
13	Åtgärder för skifteslagsindelning i Kopparbergs län, <i>reservationsanslag</i>				60,000
14	Skiften och avvittringar, <i>förslagsanslag</i>			100,000	
15	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark, <i>förslagsanslag</i>				30,000
16	Utflyttningshjälp efter skiften, <i>förslagsanslag</i>			50,000	
	Säger för lantmäteriväsendet			686,400	364,100
	G. Rikets allmänna kartverk.				
	Rikets allmänna kartverk:				
1 a	<i>Bestämt anslag</i>	210,845			
1 b	<i>Förslagsanslag</i>	29,455			
1 c	<i>Reservationsanslag</i>	201,800		442,100	
2	Diverse behov vid rikets allmänna kartverk, <i>reservationsanslag</i>				20,000
3	Namngranskning för rikets allmänna kartverks behov, <i>förslagsanslag</i> , högst				3,000
	Säger för rikets allmänna kartverk			442,100	23,000
	H. Geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar.				
	Sveriges geologiska undersökning:				
1	Sveriges geologiska undersökning	108,730			
2	Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i>		92,500		
3	Expenser för Sveriges geologiska undersökning, <i>reservationsanslag</i>		25,000		
4	Inredningsarbeten m. m. i Sveriges geologiska undersöknings lokaler, <i>reservationsanslag</i>		10,000		
5	Vaktmästare vid Sveriges geologiska undersöknings museum, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,865		
6	Praktiskt-geologisk undersökning i Jämtlands och Västerbottens län, <i>reservationsanslag</i>		8,500	108,730	137,865
	Meteorologiska och hydrografiska undersökningar: Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt:				
	<i>Bestämt anslag:</i>				
7 a	Avlöningar	99,500			
	<i>Reservationsanslag:</i>				
7 b	Arvoden åt observatörer	40,000			
7 c	Expenser	8,000			
		48,000			
		147,500			
8	Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, <i>reservationsanslag</i>		85,000		
9	Meteorologiska telegram från Färöarna och Island, <i>reservationsanslag</i>		4,400		

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
10	Undersökningar av de högre luftlagren, <i>förslagsanslag</i> , högst		720		
11	Meteorologiska iakttagelser i Abisko, <i>reservationsanslag</i>		10,000		
12	Meteorologiska observationer å Pärtetjåkko, <i>reservationsanslag</i>		8,750		
13	Hydrogeologiska specialundersökningar, <i>reservationsanslag</i>		5,000	147,500	113,870
	Säger för geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar			256,230	251,735
	I. Veterinärväsendet.				
	Veterinärundervisningsanstalter:				
1	Veterinärundervisningen	206,700			
2	Personliga arvodesförhöjningar för vissa befattningshavare vid veterinärhögskolan, <i>förslagsanslag</i> , högst		4,800		
3	Diverse behov vid veterinärhögskolan, <i>reservationsanslag</i>		133,500	206,700	138,300
	Statens veterinärbakteriologiska anstalt:				
	Statens veterinärbakteriologiska anstalt:				
	Bestämt anslag:				
4 a	Avlöningar m. m. 61,000				
	Reservationsanslag:				
4 b	Beredning av tuberkulin och sera m. m. 16,000	77,000			
5	Förstärkning av anslagsposten till belysning, bränsle m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst		4,000		
6	Förstärkning av anslagsposten till beredning av tuberkulin och sera m. m., <i>reservationsanslag</i>		6,000		
7	Kostnader för anordningar för bakteriologisk köttkontroll, <i>förslagsanslag</i> , högst		4,650		
8	Kostnader för utövande av bakteriologisk köttkontroll, <i>reservationsanslag</i>		2,900	77,000	17,550
	Veterinärstaten:				
	Bestämt anslag:				
9 a	Länsveterinärer och veterinärstipendiater	86,500			
	Förslagsanslag:				
9 b	Distriktsveterinärers avlöande	146,000		232,500	
	Säger för veterinärväsendet			516,200	155,850
	J. Vägunderhållet och skjutsväsendet.				
	Vägunderhållet:				
1	Bidrag till vägunderhållet på landet, <i>förslagsanslag</i>	2,700,000			
2	Statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar, <i>förslagsanslag</i>		25,000		
3	Understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt, <i>reservationsanslag</i>		150,000		
4	Svenska vägföreningen, <i>förslagsanslag</i> , högst		7,000	2,700,000	182,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
5 a	Färjor och färjkarlar: <i>Bestämt anslag</i>	354			
5 b	<i>Förslagsanslag:</i> Friheter	25		379	
6	Bidrag till skjutsentreprenader, <i>förslagsanslag</i> ..			400,000	
	Säger för vägunderhållet och skjutsväsendet			3,100,379	182,000
K. Diverse.					
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>			140,000	
2	Odlingshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl., <i>förslagsanslag</i>			25,000	
3	Belöningar för rovdjurs dödande, <i>förslagsanslag</i> ..			38,000	
4	Ersättning till hushållningssällskapen för till stats- verket indragna brännvinsförsäljningsmedel ...			2,100,000	
5	Jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen, <i>re- servationsanslag</i>				26,000
6	Insamlande av jordbruksstatistiska uppgifter ge- nom lokalundersökningar, <i>reservationsanslag</i> ..				40,000
7	Befrämjande av avsättningen i främmande länder av alster av svenska lantbruket m. m., <i>förslags- anslag</i> , högst				29,000
8	Internationella lantbruksinstitutet i Rom, <i>reserva- tionsanslag</i>				5,000
9	Understöd åt föreningar för jordbrukskredit, <i>för- slagsanslag</i>				35,000
10	Inventering av odlingsjord & kronomarker i Norr- land och Dalarna, <i>reservationsanslag</i>				90,000
11	Kolonisation & vissa kronoparker, <i>förslagsanslag</i> ..				490,000
12	Berberisbuskens utrotande, <i>förslagsanslag</i> , högst ..				15,000
13	Åtgärder i prisreglerande syfte, <i>förslagsanslag</i> ...				5,000,000
14	Beredande av lindring i de mindre hemedlades levnadsvillkor, <i>förslagsanslag</i>				5,000,000
15	Bidrag till odlingsföretag m. m., <i>reservations- anslag</i>				3,600,000
16	Odlingsorganisation, <i>förslagsanslag</i>				1,150,000
17	Odlingsbidrag till vissa krononybyggare i Norrbot- tens län, <i>förslagsanslag</i>				10,000
18	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> ..			710,000	
19	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslags- anslag</i>			150,000	
20	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>			150,000	
21	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>			20,000	
22	Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>				1,000
23	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>			32,356	
	Säger för diverse			3,365,356	15,491,000
	Summa			12,261,735	25,705,665